…ухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…гтэмнай 1921 оной …абриин 21-һээ гарана | № 135 (13929) | 1975 оной июниин 10, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

…ОВЕДҮҮДЫЕ ҺУНГАЛГА—БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

…на, автономито рес…нуудай Верховно Со…ые, нютагуудтахи …дай депутадуудай Со…е һунгаха һунгалта…дэлгэ орон доторнай …э байна.

…т хүнүүд түрэл Ком…партияа нягтаар той…гсажа, тэрэнэй дотоо… гадаадын политикые …аар һайшаан, һун…гтажа байна. 1975 …арадай ажахын түсэб …һоонь урид дүүргэхые, …юһэдэхи табан жэ…абаринуудые амжал…ар түгэсхэхые эдэнэр …шидэнхэй. Советскэ … Коммунис партиин …съездые нэрэтэй соло…үгтахын түлөө ажал… патриотическа хүдэ…ргэнөөр дэлгэрнэ.

…н ниитэ ажалшад һун… бэлдэлгэдэ эдэбхи… хабаадана. Совет …лиин байгуулалтын … демократизмые …лэн харуулһан энэ … шэнжэнь һунгуулиин …нуудай бүридэлдэ … харагдана.

…алта эмхидхэн үнгэр… тула һунгуулиин 2.260 мянган комисси — союзна, автономито республикануудай Верховно Соведүүдые, хизаарнуудай, областьнуудай, национальна округуудай, районуудай, хотонуудай, поселково, сельскэ һунгуулиин түбэй комиссинууд, мүн окружной ба участково комиссинууд эмхидхэгдээ. Ниитын эмхинүүдэй, бүлгэмүүдэй, ажалшадай коллективүүдэй 9.261 мянган түлөөлэгшэ эдэ бүхы комиссинуудай бүридэлдэ ороно. Эдэнэй 61,5 процентнь — хүдэлмэришэд ба колхознигууд, 35,6 процентнь — КПСС-эй гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадууд, 64,4 процентнь — партийнабэшэ хүнүүд, 47,2 процентнь — эхэнэрнүүд, 25,5 процентнь — 30 хүрэтэр наһанай залуушуул, тэрэ тоодо 16,1 процентнь ВЛКСМ-эй гэшүүд юм. Һунгуулиин комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй 62.2 процентнь хүдэлмэришэд, колхознигууд болоно.

Союзна ба автономито республикануудта һунгалта үнгэргэхэ дүримүүдэй үндэһөөр, хаа хаанагүй һунгалтада бэлдэлгэ хэгдэнэ.

Окружной һунгуулиин комиссинууд депутадта дэбжүүлэгдэһэн бүхы кандидадуудые тогтоогдоһон болзор соо бүридхэлдэ абаа. Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд: КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Николай Викторович Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Алексей Николаевич Косыгин, мүн КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой бусад гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, КПСС-эй ЦК-гай секретарьнар союзна республиканууудай Верховно Соведүүдэй депутадта түрүүшын кандидадууд болгогдожо, бүридхэлдэ абтаһан байна. Хүдэлмэрилэн ангиин ба колхозно тараашадай эрхим түрүү түлөөлэгшэд, арадай ажахын элдэб һалбаринуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партийна, совет, профсоюзай ба комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, эрдэм наукын болон соёл культурын ажал ябуулагшад, Совет Арминн, Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгэй алба хаагшад депутадта кандидадуудаар бүридхэлдэ абтаһан хүнүүдэй дунда бии.

9.259 хүн союзна, автономито республикануудай Верховно Соведүүдэй депутадта кандидадуудаар бүридхэлдэ абтаа. Эдэнэй 50,3 процентнь — хүдэлмэришэд ба колхознигууд, 36,6 процентнь — эхэнэрнүүд, 19,6 процентнь — 30 хүрэтэр наһанай залуушуул, тэрэ тоодо 12.7 процентнь ВЛКСМ-эй гэшүүд болоно.

Республиканууднаа абтаһан баримта мэдээнүүдэй ёһоор, окружной һунгуулиин комиссинууд 2.210 мянга гаран хүниие нютагуудтахи Соведүүдэй депутадта кандидадуудаар бүридхэлдэ абаһан байна. Эдэнэй 67,8 процентнь — хүдэлмэришэд ба колхознигууд, 48,1 процентнь — эхэнэрнүүд, 30 процентнь — 30 хүрэтэр наһанай залуушуул, тэрэ тоодо 19,1 процентнь ВЛКСМ-эй гэшүүд юм.

Болохоёо байгаа һунгалтын үеэр Коммунис партимнай партийнабэшэ хүнүүдтэй бата нэгэдэлтэй байһанаа элирхэйлэн харуулха байна. Союзна, автономито республиканудай Верховно Соведүүдэй, нютагуудтахи Соведүүдэй депутадта кандидадуудаар бүридхэлдэ абтаһан хүнүүдэй 43,9 процентнь — КПСС-эй гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, 56,1 процентнь партийнабэшэ хүнүүд болоно.

Депутадта кандидадуудтай һунгагшадай уулзалганууд ажалшадай ехэ эдэбхиин оршон байдалда үнгэрнэ. Эдэ уулзалгануудай үеэр һунгагшад кандидадуудтаяа танилсана, эдэнэй ажал хүдэлмэриин ба политическэ шэнжэ шанарнуудые зүбшэн хэлсэнэ, Соведүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха дурадхалнуудые оруулна, ерээдүйн депутадуудта захяа үгэнэ.

Хото городуудта, поселогуудта, һуурин тосхонуудта, мүн бусад нютагуудта һунгуулиин 172 мянга гаран участок эмхидхэгдээ. Холын аян замай поезднууд соо, һунгалтын үедэ тамаралгада ябаһан суднанууд дээрэ, түмэр замай станцинуудта, аэровокзалнуудта, далайн ба гол мүрэнэй портнуудта, геологическа болон бэдэрэлгын партинуудта, холын бэлшээринүүдтэ гаргагдаһан малшадай отогуудта, Арктика ба Антарктикадахи полярна станцинуудта нимэ участогууд эмхидхэгдэн байгуулагдаха юм. Дуугаа үгэлгэдэ хабаадалсахынь тула һунгагша бүхэндэ таарамжатай зохид байдал хангаха һунгуулиин участогууд эмхидхэгдэхэ байна.

Һунгагшадай списогүүдые табиха хүдэлмэри дүүргэгдэжэ байна. Эдэнь бүгэдэ ниитын харалгада табигданхай. Һунгагша бүхэн списогүүдтэй танилсажа, эдээн дотор хэлэгдэһэн баримтануудай зүб байһые шалгана.

Ниитэ-политическэ үргэн ехэ хүдэлмэри хаа хаанагүй улад зоной дунда ябуулагдана. Олон миллион агитатор, пропагандист Коммунис партиин, Совет гүрэнэй политикые, совет һунгуулиин байгуулалтын демократическа гол ёһонуудые һунгагшадтаа ойлгуулжа үгэнэ.

(ТАСС).

Р Е П О Р Т А Ж

…ЭМЭЛ БОРОО ШААЯНА

…РХЭГ, хүйтэн үдэр. …нгэриин хаягаар баг…ара үүлэнүүд суглар…нэ-мэнэ бороошье ад…аа гү гэхээр боло… уданшьегүй шанга …боложо, дээрэһээ нэ… дуһал унаад лэ дүү…

…ое даагша Давыд Се… Спиридонов һаяшаг …даһан газар дээгүүр … болонгёор алхална. …ээ хатажа, хатуу бо… хүнэй хүлдэ тооһо …н байһан шоройе …гоо бажуугаад үзэнэ. …тэнгэриин шарайшье … абаха юм.

…алагни даа, энээхэн …ээл мүнөө куузику… рассада хээрэ һуул…айһан үедэмнай нэгэ … бороо орожорхёо …оор лэ бэлэй. Тии… огторгойн шарай … миин һуунагүйбди. …һон машина, түхеэ…дээ хүдэлгэжэ, га…айнаар уһалха гэжэ …раал оролдоно гээ… — гээд тээ саана …газарта уһа дээгүүр …үлэн хаяжа байһан …уд тээшэ найдангяар

…этэй тосхондо дүтэл…эдэ, харгын зүүн за… нэлэнхы үргэн ха… газар дээрэ эндэшье, … сагаан бүхээг та… аяар дээгүүр уһа … байһан ДДН-40, … түхэлэй агрегадууд … харагдаадхина. Мүн … мэнэ һаяхан газар…ад байһан мантан … самолёдтол адли, …0 түхэлэй хоёр аг…жуу тээшээ дали…һан олон тоото сор…лойнуудаараа баһал …ажа, сагаалхюулна. …ур сасан хаягдаһан …алхинда түүгдажа, … бороо шэнгеэр холо…тан сайбайгаад, хата…арай хүрьһэн дээрэ …аар шааян бууха …эл бороогой дэмбэрэлтэ уһанда дэбтэһэн газар гансата ондоо болоод тэбхын хаpалжа, һая һуулгагдаһан куузикугай ногоохон зурууд жэрын харагдаадхина.

— Энээнһээ урагша манай хоёрдохи отделенидэ огородой эдеэ ургуулдаг звенодо куузикугай газар даалгажа үгэдэг һэн. Тиихэдээ овощтоо ехэнхи анхаралаа табяад, куузикугаа бага илган алдадаг байгаа. Харин мүнөө куузику ургуулха амяараа тусхай звено болоходоо, һанаамнай хоёр тээшээ хубаархаяа болибо. Энээндээл гол анхаралаа хандуулна аабзабди даа, — гэжэ звеноe даагша хэлэнэ.

Давыд Семенович Спиридоновой звено байгша ондо бүхыдөө 60 гектарта куузику, турнепс ургуулха юм. Мүнөө 35 гектар газартань турнепсынгээ үрэһэ тарижа дүүргэөд, 25 гектар газар дээрэз куузикугай рассада һуулгажа байнхай. Шэнэ газарта рассадын түргэнөөр ургаха, ургамалай үндэһэнэй хүрьһэндэ һайнаар абасалдахын тула таряалангаа садатарынь ундалуулха гэжэ оролдоно. Тус звеногой даажа абаһан таряалан дээрэ мүнөө ДДН-45 түхэлэй хоёр, ДДА-100 түхэлэй баһал хоёр оньһон агрегат газар уһалжа байнхай.

— Хоёр наранай хоорондо агрегадаа байлгангүй хүдэлгэжэ, үдэрэй 8—9 гектар уһалнабди. Тиихэдэ нүгөөдэ гурбан агрегаднай тус тустаа 6—7 гектар газар ундалуулна. Хура бороогой орожорхёо һаань, ажалдамнай ехэл туһа нэмэри болохо һааб даа. Бодоод үзыт даа, бүхы 60 гектар газарые эдэ машинануудаар гансата уһалха аргагүй байна, — гэжэ звеное даагшын хүбүүн. ДДА-100 түхэлэй агрегат хүдэлдэг бэрхэ механизатор Николай Спиридонов хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ Онохойн совхозой куузину ургуулагшад тариягын урда тээ ехэхэн бэлдэлгэ хээ юм. Нёдондо намар газараа хахалжа, паар болгоод, үнгэрэгшэ үбэл куузику тариха 25 гектар газарайнгаа га бүридэ 30 тонно шэбхэ, мүн гектарай 1 тонно тухай холимол минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Рассада һуулгахынгаа урда газараа гүнзэгыдэ хахалжа, хүрьһыень һайса зөөлэрүүлээ һэн. Мүнөө эндэнь ёдойхошье буртаг үбһэн харагданагүй.

— Эдэ үдэрнүүдтэ рассада һуулгадаг хоёр машина, үшөө тэрээндэ хамһалсадаг 12 эхэнэр хоёр наранай хоорондо хүдэлнэ. Мүн Үнэгэтэйнь дунда һургуулиин биологиин багша Платон Кондратьевич Потемкиной хүтэлбэрилгэ доро ахалагша классуудай һурагшад — 25 хүн баһал туһалалсана. Бүхы рассадаяа июниин 12 болотор заатагүй һуулгажа дүүргэхэ һанаатайбди, — гэжэ звеное даагша хэлэбэ.

Үнэхөөрөө, куузикугай рассада һуулгахань орёохон хэрэг байба. Агрегадай хойно хэдэн хүн зэргэлжэ һуугаад, куузикугай эшэнүүдые нэгэ-нэгээр дискын нүхэндэ хэнэ. Тэрэнэйнь хойноһоо хүнүүд ябаад, рассадын хэр зүб һуулгагдаһые шалгана.

— Иигээд, ургасын хойноһоо харууһалха, зурууд хоорондохинень элдүүрилхэ, минеральна үтэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл оруулха, хэды дахин уһалха болонобди. Тиигэжэ байгша ондо гектарай 500 центнерһээ бага бэшэ куузику, турнепс хураажа, совхозойнгоо үнеэдые шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангаха зорилготойбди, — гэжэ Давыд Семенович хөөрэнэ.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Газар уһалдаг ДДА-100 түхэлэй агрегадай машинист Н. Д. Спиридонов дүү Олег хүбүүнтэеэ. 2. Куузикугай рассада тарилга.

Авторай фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. С. ДАНИЛОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, совет органуудта, республикын худалдаа наймаанда олон жэл соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй юумэнэй сэн тогтоодог таһагай начальник нүхэр **Данилов** Владимир Сагахоновичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной июниин 9.

Нүхэр В. В. Гришин һунгагшадтаяа уулзаба

Москва хотын Вешняковско һунгуулиин округой ажалша коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, партиин Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Виктор Васильевич Гришиниие РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ. Округой һунгагшад депутадта кандидадтаяа уулзаба.

Москва хотын партиин Перовско райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Давыдов Москвадахи Прожекторнэ заводой Соёлой ордон соо болоһон һунгалтын урда тээхи суглаае нээгээ.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур — «Компрессор» гэжэ холодильна түхеэрэлгын заводой ахалагша мастер М. А. Подпориндо үгэ үгтэбэ. Тэрэ В. В. Гришинэй намтартай суглаарагшадые танилсуулаад, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай — арадай эрхим түлөөлэгшэдэй түлөө һунгалтын үдэр нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхыень уряалһан байна.

Нийслэл хотын коммунистнуудай, бүхы ажалшадай урда партиин табиһан ехэ, харюусалгатай зорилгонууд тухай, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ москвагайхидай туйлаһан амжалтанууд тухай үгэ хэлэгшэд хөөрэбэ. КПСС-эй ленинскэ дотоодын ба гадаадын политикые залан сэхээр бэелүүлгэ манай бүхы илалтануудай эшэ үндэһэн болоно гээд эдэнэр тэмдэглээ.

КПСС-эй XXIV съездын социально-экономическа программа бэелүүлхын тула КПСС-эй Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрогой, партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эдэбхитэй, шууд сэхэ ажал ябуулгын үрэ дүнгүүдые совет хүнүүд сэдьхэлээ ханан тэмдэглэнэ.

Социалис Эхэ оронойнгоо һүр хүсые бэхижүүлхын, партиин ээлжээтэ, XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула москвагайхид ажалай шэнэ амжалта илалтануудые туйлаха юм гэжэ эдэнэр сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө үмэнэһөө, коллективүүдэйнгээ үмэнэһөө элирхэйлэн мэдүүлээ.

Суглаарагшадаар хани халуунаар угтагдан В. В. Гришин үгэ хэлэбэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлжэ, тэрээндэ ехэ этигэл найдабари олгоһонойнь түлөө нийслэл хотын Перовско районой ажалшадта үнэн зүрхэнһөө баяр баясхалан хүргөө. Манай партида, арад зондо, коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгтэ саашадаашье ходоо үнэн сэхээр алба хэхэб гэжэ В. В. Гришин суглаарагшадые найдуулба.

(ТАСС).

КОСМОНАВТНУУД НАРЫЕ ШЭНЖЭЛНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Петр Климук, Виталий Севастьянов гэгшэд Газарые тойрон, замбуулинай дайда соогуур хоёр долоон хоногой турша соо ниидэхэ үедөө ехэ хүдэлмэри хэбэ. «Салют-4» гэжэ замбуулинай станци, «Союз-18» гэжэ замбуулинай онгосо иимэ параметрнүүдтэйгээр ниидэжэ үргэлжэлһөөр:

— Газарай нюруунһаа эгээл саада захань (апогей) — 356 километр;

— Газарай нюруунһаа эгээл наада захань (перигей) — 341 километр;

— замайнь һөөлжүү — 51,6 градус;

— 91,3 минута соо Газарые тойрон дабшана.

«Салют-4» гэжэ научна станци дээрэ 14-дэхи үдэрөө хүдэлхэдөө, астрофизическэ туршалгануудые хэһэн байна. Наранай телескопой туһаламжаар Наран дээрэ, тэрэнэй оршон тойронхи атмосферэ соо болодог физическэ хубилалтануудые шэнжэлһэн байха юм. Тиихэдээ яб ягаан үнгын туяаралгадахи хэдэн арбаад спектрограммануудые буулгажа абаһан байна. Дифракционно спектрометрээр Наранай элшэ туяае буулгажа абаба.

Космонавтнууд Петр Климугай, Виталий Севастьяновай бэенүүд һайн. Станциин научна аппаратура, түхеэрэлгэнүүд гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. «Салют-4» гэжэ научна станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

ПЛАНЕТЭНҮҮД ХООРОНДЫН ЗАМДА—«ВЕНЕРА-9» ГЭЖЭ АВТОМАТ СТАНЦИ

ТАСС-ай мэдээсэл

Замбуулинай дайда болон Нарата юртэмсын түбинүүдые шэнжэлхэ программатай тааралдуулан, «Венера-9» гэжэ планетэнүүд хоорондын автомат станци 1975 оной июниин 8-да Советскэ Союзһаа табигдаба.

Автомат аппарадуудай туһаламжаар Үүрэй солбониие, тэрэнэй оршон тойронхиие шэнжэлхэ гээшэ станциие табилгын гол зорилго болоно. Газар—Үүрэй солбон гэжэ замаар станциин ниидэхэ үедэ планетэнүүд хоорондо болоһон физическэ хубилалтануудые, тодорхойлон хэлэхэдэ, планетэнүүд хоорондын суранзата талмайн, Наранай һалхинай, яб ягаан гэрэлэй туяаралгын шэнжэнүүдые хэмжэхэ байна.

«Венера-9» гэжэ автомат станци Үүрэй солбониие шэнжэлхэ, шэнэ түхэлэй замбуулинай аппарат мүн.

«Венера-9» гэжэ станци түрүүлэн Газарые тойрон дабшаха замда гаргагдаа. Эндэһээ Үүрэй солбон худар шэглүүлэгдэхэ юм. Планетэнүүд хоорондын станци 1975 оной октябрь һарада Үүрэй солбоной оршоондо хүрэхэ ёһотой.

«Венера-9» гэжэ станциин түхеэрэлгэнүүд гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Замбуулинай алас холын зайда холбоо тогтоохо түб «Венера-9» гэжэ планетэнүүд хоорондын автомат станциин ниидэлгые залан хүтэлнэ.

Абтаһан мэдээсэлнүүд залан жолоодолгын-тоолон тодорхойлолгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

ПАРТИЙНО-АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэ хотын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан болобо. Суглаанда хабаадагшад «Улаан-Үдэеэ һайн культуратай хото болгохын тула партийна, советскэ, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай зорилго» гэһэн Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. П. Убеевэй** элидхэл шагнан хэлсэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Чукаев, Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой секретарь Г. Д. Бондаренко, ЛВРЗ-гэй токарь, Социалис Ажалай Герой Б. З. Поздеев, республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр Н. В. Бутуханов, нарин сэмбын комбинадай нооһо илгагша С. Я. Козулина, райпрофсожой түрүүлэгшэ И. Ц. Аюрзанаев, городой столовонуудай трестын директор А. И. Стрекаловский, городой байрын гэрнүүдэй 7-дохи управлениие даагша А. С. Храбрых болон бусад үгэ хэлэбэ.

Улаан-Үдэ хотын партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанда КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** хабаадалсажа, үгэ хэлэбэ.

…ЭДӨӨ …РЭЖЭ …ДАБА

…-Үдын һүнэй комби… коллектив һайн шанар… продукци ехээр буйлуулан …, городойнгоо ажал…ариятые хүсэдөөр хан…һэн хүсэл эрмэлзэлгэ… ажалдажа байна.

… хүдэлмэришэд урдаа … хараа зорилгонуудаа … дээрэнь бэелүүлжэ … Социалис мүрысөөндэ …тэйгээр хабаадалсажа, … шангаар хүдэлһэн …бинадай хүдэлмэришэд … бүриингөө даабари … дүүргэнэ.

…аг таба һарын дүн …дон гаргагдаба. Ком… хүдэлмэришэд хараа… түсэбһөө гадуур …онно эрхим шанартай …дэ тушаагаа.

А. БОРИСОВ.

Ярууныннхидай үүсхэл дэмжэнэбди

ЭРШЭТЭ МҮРЫСӨӨНЭЙ АША

Бүхы адууһа малай зунай бэлшээридэ гаргагдахын урда тээ манай ажахын гүүртэ, фермэ бүхэндэ малшадай суглаанууд боложо, хүхэ ногооной үедэ сагаан эдеэ ехээр абаха, үхэрнүүдэй шэгнүүр геритойгоор нэмэхэ талаар Ярууныын совхозойхидой үүсхэл урма зүбшэн хэлсэгдээ һэн.

Өөһэд өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, олонхи фермэнүүднай зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын түлөө мүрысэхэ гэжэ шиидээ. Тиихэдэ Хаянанай фермынхид үнеэн бүриһөө — 4 һарада 1100 гаран килограммһаа дээшэ һү һаахын түлөө тэмсэхэ юм.

Энэ абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула фермэ бүхэн бүхы арга боломжоёо хэрэглэн ажаллана. Бэлшээриин ногооной үшөө муушагшье һаань, үнеэдээ түхэрээн сүүдхэ соо хээрэ адуулна. Зуһалангай байрануудта ехэ амһартануудые тодхожо, талха таряанай зүйл эһээгээд, бурдууг хэжэ үгэнэбди. Үнеэн бүхэндэ үдэрэй 400 грамм талха таряанай зүйл нэмэжэ эдюулэгдэнэ. Һүүлэй үедэ хура бороогой ороогүйе, бэлшээриин газарай ехээр хатаһаниие хараада абажа, бүлүүр станци тодхоод, тэрэнииень уһалнабди.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, бэлшээриин ногооной үшөө хүсэд һайнаар гараагүй байбашье һаань, эдэ бүхы арга боломжо хэрэглэн, шухала хэмжээнүүдые абаһанаймнай ашаар һү һаалин зарим тэды дээшэлжэ байна. Жэшээнь, мүнөө графигай ёһоор бүхы табан фермэмнай үдэр бүри 37 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда тушааха аад, ходо 42—43 центнер сагаан эдеэ гүрэндэ тушаанабди. Жэлэй эхинһээ хойшо мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан һаалишад А. Рандина (Хуурай-Горхоной фермэ), А. Сизых (5-дахи фермэ), Е. Цыдыпова (Халанай фермэ) гэгшэд үдэртөө үнеэн бүриһөө 9—10 килограмм һү һаана.

Иигээд июнь, июль соо һү һаалиие үшоол дээшэлүүлхэ арга боломжо гүйсэд бии. Зунай һарануудта бүхыдөө 100 гаран үнеэн туғаллахаар хүлеэгдэнэ. Мүн бэлшээриин ногооншье эрид һайжарха юм ааб даа.

Жэлэй эхинһээ хойшо бүхы һаалишаднай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, үбэлэй һарануудта һү яһала ехээр һаажа шадаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Иигээд июлиин 7-до гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ аргатай болоод байнабди. Юуб гэхэдэ, хахад жэлэй түсэбэй ёһоор 6090 центнер һү худалдаха аад, мүнөө 6 мянга шахуу центнер сагаан эдеэ бэлэдхэлэй пунктда оруулаабди. Колхоз соогоо эгээн түрүүлэн Хуурай-Горхоной фермэ (даагшань Р. Д. Новокрещенных), Ара-Хэрээтын фермэ (даагшань Н. С. Богидаев) гүрэндэ һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Саашадаа һаалишадай дунда социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэн, үнеэдэйнгээ һү шэмые үшөө дээшэлүүлжэ, хахад жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 1000 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулха, мүн бүхы жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилго табигдана.

А. МАКОВЕЕВА,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой ахамад зоотехник.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

АРАДАЙ ЭТИГЭЛ

Хорло Аюшеевна Имеева минии үнинэй танил.

— Хэрэнэй дунда hургуулиин зургаадахи класс дүүргээд байтарни, дайн эхилээ hэн, — гэжэ Хорло Аюшеевна хөөрэнэ. — Тэрэ сагhаа хойшо сэрэгтэ мордоhон аханарайнгаа, абга эсэгэнэрэйнгээ түлөө ажаллаа hэм.

Арбан табатай хүн хэды шэнээн хаба тэнхэйтэй байха hэм даа. Тиигэбэшье ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэhэн, дүй дүршэлтэй, hүбэлгэн ухаатай хүн hэн тула даа бэшэнhээ дутуу бэшээр ажалладаг байгаа. Үбhэ сабшаха, hүрилхэдөө, намар жаткын хойноhоо ябажа, таряанай боолто боохо доо, үетэн нүхэдтөө жэшээ харуулдаг hэн. Арбан зургаатайдаа хоёр мори хүллэжэ, ашаа зөөлгэдэ ябалсаhан. Жэлэй дүрбэн сагта Агуу Илалтын хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулалсаа.

Хорло Аюшеевнагай ажабайдал оорынь үетэнэйхиhөө юугээрээшье илгаатай бэшэ юм.

Хорло Аюшеевна дайнай дүүрэhэнэй hүүлээр 1959 он болотор адуу харууhалаа, тэрэнhээ хойшо мүнөө болотор совхоздоо hаалишанаар ажаллана. Юhэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые мүнөө жэлэй мартын 10-да дүүргээ: 1456 центнер hү hаажа, даабаряа үлүүлhэн байна. Мүн нёдондо даажа абаhан бүлэг үнеэдэйнгээ толгой бүриhөө 2494 килограмм hү hаана, совхоз соогоо түрүү hуурида гараа hэн.

Хорло Аюшеевна Ажалай Улаан Тугай ордендо, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн баярай медальда хүртэhэн. Энэ сэбэр сэдьхэлтэй нүхэрнай ажалаараа шалгархаhаа гадна, табан хүүгэдые hургажа, хүмүүжүүлhэн эхэ.

hунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ Түнхэнэй совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад Хорло Аюшеевна Имеевае hунгуулиин Хэрэнэй 136-дахи округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Совѣдэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

ТИТОВ В. И.,
Профессиональна союзуудай Буряадай областной Совѣдэй түрүүлэгшэ, Сэлэнгын аймагай hунгуулиин Стронтельна 134-дэхи округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Совѣдэй депутадта кандидат.

ДМИТРИЕВ С. С.,
Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр, Улаан-Үдэ хотын hунгуулиин Пушкинска 17-дохи округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Совѣдэй депутадта кандидат.

БОЛОНЕВ Д. П.,
Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой түрүүлэгшэ, hунгуулиин Жэрэмэй 144-дэхи округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Совѣдэй депутадта кандидат.

НИКОЛАЕВ Б. И.,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совѣдэй түрүүлэгшын орлогшо, Захааминай аймагай hунгуулиин Михайловкын 86-дахи округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Совѣдэй депутадта кандидат.

ВОЛКОВ В. А.,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совѣдэй дэргэдэхи гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ, Улаан-Үдэ хотын hунгуулиин Пролетарска 32-дохи округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Совѣдэй депутадта кандидат.

ЗУҺАЛАН ДЭЭРЭ...

Үглөөнэй улаан наранаар Халюута голой хүүргэ хүндэлэн гарабабди. Хойто хадын хүнды өөдэ шэглэн ябахада, зуурамнай Краснояровo тосхоной хаяада малай байра харагдаа hэн. Тэндэ хүрэн гэhээмнай Ивалга нютагтаа суурхуулhан үнинэй хонишон Дугар Бальчинович Галсановтан зуhаландаа буужа ерээд байба.

Зүүн-хойто добо дээрэhээ hүрэг олон хони, хурьгад мааралдаhаар, хушууран бэлшэжэ ябанад. Тиихэдээ бэе бэеhээ урдилдэн, шэмэ ехэтэ шэнэ ногооной hайниие шэмхэлээд, улам урагшаа тэгүүлнэд.

Эхэтэеэ ниилээд, суг ябаhан хүн сагаан хурьгад хойно урда орожо ябаад, дэбхэрэлдэнэ, собхоролдоно. Хараха янзада, hайн харууhанда байжа, хүсэд боргожоhон, яhала өөдэргэн болонхой.

Дугар Галсановайхи иигэжэ нажарай сагай нара ногоондо эндэ байрлажа зуhаад, намартаа ондоо газарта, бэлшээриин hайнда нүүжэ ошодог юм. Иигэжэ бэлшээриеэ hэлгүүлэн адуулхада илангаяа намарай сагта хонид таргалжа, тамир ехэтэй болоод, үбэлэй ута нюргые ядаралгүй дабажа, хабартаа түл олоор үгэхэ аргатай болоно. Энэнь олон жэлэй дүй дүршэлөөр шалгагдаhан түрүү арга болоно.

Ивалгын ОПХ-гай ахалагша хонишон коммунист Дугар Галсановай даажа абаhан отарада мүнөө дүрбэн зуун ерэ нэгэн эхэ хонин бии. Эдэнь булта даа онсо hайн үүлтэрэй «элита» гэжэ тоологдоно. Энэ жэлдэ түл абалга тон эмхитэйгээр, урагшатай hайнаар үнгэрөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ барагсаан март hара соо түрэhэн байха юм. Тиигээд ерэхэлээрээ түрүүшээр гараhан хурьгад мүнөө яhала боргожоод, эхэтэеэ хамта шэнэ ногоо шэмхэлэн ябанад.

hүүлээрнь Дугартай сугтаа хоюулан зуhалан тойрон хони хурьгадынь бусаажа ябахадаа, тэрэнэй хүдэлмэри тухай, мүнөө жэлдэ абаhан уялгаяа хэр зэргэ дүүргэжэ байhан тухайнь, анхан хайшан гээд хонишон болоhон тухайнь hураад абаха дурамни хүрэбэ. Тиигээд зуhалангай зүүн талаар урдаhан булаг шадар. зүлгэ ногоон дээрэ хонин hүрэгэйнь тогтон бэлшэхэ hамбаанда, Дугар Бальчинович даруу зантайгаар даамгай холоhоо hабагша татан өөрынгөө ажабайдалай намтар хөөрэжэ эхилнэ:

— Манайхин гэр бүлөөрөө уг залгажа, хонин ажалда ябадагбди гэхэдэ болохо юм. Аяар дүшэ гаран жэлэй саада тээ хони харууhалжа эхилhэн байгаабди. Тиихэ сагта минии эжы Цэбэгдара Бальчиновна колхозой хонидые харууhалдаг бэлэй. hаял арба хүрэжэ ябахадам, абамни дайнда мордоо hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо hургуулида ябажа байха хоорондоо хайрата эжыдээ шадал соогоо туhалха hанаатай хони хурьгадай хото хорёо coohoo холо ошодоггүй бэлэйб. Ажалша малша буряад айлай бүлэдэ түрэhэн хадаа хара багаhаа хойшо хони малда дуратай байжа, эжытэеэ хамта хурьгадаа хүхүүлхэ, уhалха, эдеэлүүлхэ, адуулха зэргын ажал хэдэгни мүнөөшье намда элихэн hанагдана.

Тиигээдшье он жэл ошожол байба. Би түрүүшээр автомашинын жолоо бараад, яhала гүйлгөөб. hүүлээрнь эжымни жара наhанайнгаа жаргал эдлэхэ болобо. Нэгэтэ гэр бүлөөрөө зүбшэжэ үзөөд байхадаа, би Бадмаханда hамгантаяа отара даажа абаха гэжэ шиидээбди. Тэрэ гэhээр арбаад жэл болобо. Үнгэрhэн арбан жэл соо бага бэшэ юумэ үзэгдөө. Түрүүшын үедэ ядалдаад абадаг hэмби! Гэбэшье, олон жэл удаагуур хонишон ябаhан эжымнай яhала юумэ хэлэжэ, заажа үгэдэг бэлэй. Мүнөөшье минии эжы пенсидэ гарааб гэжэ, гэртээ миин hуудаггүй, маанадтаа ходо туhалжа байдаг. Илангаяа түл абалгын үедэ хони хурьгадай хойноhоо харууhа табижа, шадал соогоо туhалдаг ашань тиимэ гэшэгүй ехэ.

Хэнэйшье мэдэhээр, нёдондо ган гасуур болож о, малай үбhэ тэжээл дутамаг абтаа hэн. Тиимэhээ энэ хабар түл абалгын үедэ тиигэжэ бардам ехээр үгэхэ үбhэ тэжээл хомор байба. Тиибэ-лабашье hаань, үбhэ, hолоомо, сенаж, таряа талханай зүйл хаба шадалаараа эдюулээд лэ байгаабди.

Юрэдөө минии hанахада, хонишон бүхэн зунай зүлгэ ногоон дээрэ, илангаяа намарай сагта таряа талханай, зеленкын узуур дээрэ хонидоо шадажа, зүбөөр адуулжа, таргалуулха зэргэтэй. Тиигэбэл ядаралгүйгөөр ондо орохоhоо гадна, тон түрүүн эхэ хонид хүсэд hайн түл үгэхэ байна ха юм.

Энэ талаар өөр тухайгаа хэлэхэ болоо haa, манай үбэлжөөн Баян-Тугад гэжэ үндэр хадын үбэртэ байдаг юм. Тойроод хүтэл гүбээнүүд, оршон тойрон ороо hо таряанай ургаhан газар. Тиимэhээ таряанай хадагдаhанай hүүлээр шэмэтэй шүүhэтэй бэлшээридэ нүүжэ ошодогбди. Одоол тиихэдэ хонидоо шадажа адуулха, саг соонь уhалха, hайн харууhа табиха хэрэгтэй.

Мүнөө минии отарын хонид хүгшэржэ ябана. Дан үер-даяр болоhон хүгшэн хонидhоо hайн түл, шанартай ноохон абтахагүй байна ха юм даа. Тиимэhээ энэ намартаа зуhагуудые тушаан абажа, сентябрь-октябрь hарануудта искусственна аргаар үрэжүүлхэ зорилготойбди. Тэрэ болотор хурьгадаа томо болгожо тушааха, хонидой ноохо хайшалха гэхэ зэргын харюусалгатай хүдэлмэри хэгдэхэ болоно.

Иигээд лэ хонишон гээшэмнай январиин янгинама хүйтэндэшье, хабарай хаг-суу hалхиндашье, зунай аяма халуундашье хонидой хойноhоо дахаад лэ шадалаараа оролдожо ябагдана...

Зүб даа, жэлэй дүрбэн сагта оролдожол ябаха болоно ха юм. Зүгөөр коммунист Галсанов хэр угай даруу зантай хүн байhан хадаа өөрынгөө ажалай амжалта тухай нэгэшье дурдаагүй, дуугайгаар үнгэрбэ. Гэхэ зуура, hүүлэй үедэ Галсановтанай хэhэн, бүтээhэн ажал хэрэгүүд яhала ехэ, hайшаал магтаалда хүртөөд байнхай.

Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн 1974 ондо зуун эхэ хонин бүриhөө зуун табан хурьга абажа, томо болгоhон байгаа. Мүн тиихэдэ хонин бүриhөө дүрбэ хахад килограмм ноохо хайшалжа абаа hэн. Энэ хадаа бүхы ажахы соогоо эрхим түйлалта болоhон юм. Нёдондо Ивалгын голдо хонишодой дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахада, Дугар Галсановай бригада булта най дундаhаа шалгарба гэжэ тоолоод, 1974 оной чемпионой нэрэ зэргэ олгогдоhон, нэгэдэхи мүнгэн шан барюулагдаhан байгаа.

Теэд коммунист Галсановтанда түйлаhан амжалтаараа hанаагаа амаршаха зан гэжэ огто байхагүй. Үнэхөөрөө коммунис ёhoop лэ улам урагшаа зорихо, бүри ехэ амжалта түйлаха гэжэ эрид шиидэнэ. Иимэ hайн hайхан hанал бодол баримталан Дугар Бальчинович юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Ивалгын голдо мүрысэhэн хонишодhоо булта нhаа ехэ социалис уялга абаhан юм. Тэрэ зуун эхэ хонин бүриhөө 120 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 4,7 килограмм ноохо хайшалха гэжэ үнэн үгэеэ үгэhэн байна.

Тиигээд зорихондоо хүрэхын түлөө коммунист Галсанов энэ үбэлэй ута нюрга дабажа, хабар болгоод, хонидой түл угтан абаха саг хүрэтэр хэды ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаа гээшэб! Гэбэшье, Дугар Бальчинович зорихондоо хүрэбэ гэжэ урматай баяртайгаар дуулгаха дуран хүрэнэ. Мүнөө Галсановтанай отара дээрэ зуун эхэ хонин бүриhөө 125 хурьган абтаад, гарзагүй hайнаар томо болоно байна. Инхэдээ даажа абаhан үндэр уялгаяа үлүүлэн дүүргэhэн байна ха юм.

Зүгөөр, эдэ бүхы амжалтые гансахан ахалагша хонишон Дугар Галсановай гэхэ haa, буруу болоно аабдаа. Энэмнай тэрэнэй отарын эбтэй эетэй багахан коллективэй гэшүүдэй булта найнь баярлахаар амжалта гээшэ. Дугартай адли мүн лэ арбаад жэл соо хони хурьгадай хойноhоо дахажа ябадаг тэрэнэй hамган Бадмаханда Цырендоржиевна хонин ажалай арга оншыень яhала шудалhан бэрхэ хонишон болонхой.

Гурбан жэлэй саада тээ Дугар Галсановай отара «коммунис ажалай бригада» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байгаа. Үнэн шударгы ажалай түлөө жэлhээ жэлдэ Галсановтанай абадаг шагнал магтаалые тоолохо болоо haa, олон юм ааб даа. Ажалша бэрхэ Дугар Бальчиновичай гэртэхин үнэр баян hууна. Эгээ ехэ хүбүүниинь гэрлэжэ, айл бүлэ болонхой. Дэжэд гэжэ ехэ басаганиинь Буряадай хүдөө ажахын институдай гурбадахи курсада hурана. Булта даа найман хүбүүд, басагад юм. Эдэ олон үхибүүд cooho хэн нэгэниинь угаа залган, мүн лэ хонишоной хүндэтэ нэрэ зэргэ даажа, аба эжынгээ зүргэ харгыгаар ябаха аабза гэжэ сохом найдахаар байна.

В. ГАЛДАНОВ.
Улаан-Үдын аймаг.

ХОЙТО-МУЯЫН ШЭЛЭ ТЭЭШЭ

Манай республикын газар дайдаар 500 гаран километртэ Байгал-Амарай түмэр харгы зурын гараха. Мүн энэ харгы дээрэ хоёр ехэ тоннель баригдаха юм. Байгалай ба Хойто-Муяын тоннельнүүд (нэгэниинь 15 километрэй, нүгөөдэнь 7 шахуу километрэй) тон орёо барилга болоно.

Тоннельнүүдые малтан бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Мүнөө эндэ автомобильна харгы татагдажа, бэлэдхэлэй ондоошье хүдэлмэри хэгдэжэ байна. «Запбамстроймеханизация» трестын 138-дахи еньhожоруулагдамал колоннын түрүү отряд Уоянhаа Хойто-Муяын хадануудай шэлэ хүрэхэ харгын самсаалда шоройi адхажа эхилээ.

Энэ хүдэлмэри прораб М. Х. Галеевэй хүтэлбэри доро хэгдэжэ байна. Отряд хүсэ ехэтэй техникээр хангагдаа. КРАЗ түхэлэй 15 автомашина, 4 экскаватор, 3 бульдозер эндэ ашаглагдана. Уоянhаа ерээдүйн шэнэ хото болохо газар тээшэ харгы баригдажа эхилээ. Энэ харгын түрүүшын 12 километртэ шорой адхагдажа байна.

Шэнэ харгы бүхы БАМ-ай барилга мэтэ хүшэр эрхэ байдалда баригдана. Барилгашадай урагшаа дабшаха замдань элдэб бэрхэшээл дайралдана. Автомобильна харгы барилгада hаалта хэхэ юумэн үсөөн бэшэ даа. Намаглиг, мүн бүхэли жэлдээ гэдэдэггүй хүрьhэтэй газараар барилга хэхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм.

Харгын үргэниинь 12 метр болохо. Зарим газарта 4,5 метр зузаанаар элhэн адхагдаха ёhотой. Тоолоходо 8 мянган кубометр элhэн зөөгдэжэ, харгы дээрэ адхагдаха байна.

— Эндэ асарагдаха техникэ үшөө хүсэд ерээдүй, Хүлеэжэ байнабди. Техникын хүсэд ерэхэтэй хамта ажалаа гурбан халаанда эмхидхэхэбди. Манай хүдэлмэришэд энэ баригдые болзорhоонь урид дүүргэхэ hанал эрмэлзэлтэй, — гэжэ отрядай прораб Марат Харисович Галеев хөөрэнэ.

...Ми-8 түхэлэй вертолет шобогор үндэр саhан оройнуудтай дабаанууд, зэрлиг ой тайга дээгүүр ниидэжэ, Хойто-Муяын тоннелиин зүүн портал болохо газар хүрэжэ ерэбэ. Эндэ «Бамтоннельстрой» управлениин тоннельнэ 11-дэхи отрядай 4-дэхи участогай барилгашад ажаллана. Вертолет тэдэндэ хэрэгтэй техникэ, зэмсэг зөөжэ байна. Мүн тракторнууд, элдэб агрегадууд өөhэдынгөө ябадалаар иишэ асарагдана.

Барилгашадай гоо олон бэшэ, зуугаад хүн. Гэбэшье, тэдэнэй хүсэл эрмэлзэлгэ ехэ. Тэдэнэр Хойто-Муяын шэлэнүүдтэ добтолон орохо бэлэдхэл хэжэ байна. Техникэ зөөгдэнэ, хада малтаха, тоннель бариха хүдэлмэри хэхээр бэлэдхэл хэгдэнэ. Барилгашадай байрлаха майхангууд, тэдэнние эдеэ хоолоор хангаха котлопункт, складууд баригдажа эхилээ.

Тоннелиин зүүн портал ой модотой, үндэр гоё хадануудтай, гол горхонуудтай үзэсхэлэн hайхан газарта баригдаха юм. Энэ багта 57 градус халуунтай аршаан газар дороhоо бурьялан гаража байдаг.

Хожомоо энэ халуун уhа хэрэглэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ. БАМ-ай барилгашад мүнөөшье байгаалиин эдэ баялигуудые ашатуhатайгаар хэрэглэжэ эхилээ. Халуун уhанай газар дороhоо бурьялан гаража байhан газарта торхо тодхоод, бани ба хубсаhаа угааха газартай болонхой.

В. ДАБАЕВ.

Бригадирай нэрэ хүндэ

— Зоя Степановна бригадир байхаhаа гадна, мэдээжэ hурган хүмүүжүүлэгшэ юм. Тэрэнэй hургаhан шабинар ательедэмнай олон, — гэжэ үйлэдбэриин «Байгал» нэгэдэлэй оёдолой 1-дэхи ательегэй халаанай мастер Зинаида Петрякова хөөрэнэ. — Зоя Степановнатай ажаллахадашье хүнгэн. Тэрэнэй бригадын гаргаhан продукциин шанар тушаа би hанаагаа зобогшогүйб.

Коммунис ажалай ударник, «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгтэй Зоя Степановна Напалковагай ажал хүдэлмэреэр hонирхожо, халаанай мастертай тодорхойгоор хөөрэлдэнэбди.

Зоя Степановнагай ажалай намтар тиимэ хүнгэн бэшэ юм. Дайнай hүүлэй бэрхэшээлтэ жэлнүүдтэ арбан найматайхан басаган наhа бараhан эхэ эсэгэ хоёроо hэлгэжэ, табан дүүнэрээ харууhалха баатай болоо hэн. Тэрэл үедэ Зоя зүhэм хилээмэнэй сэн hайса мэдэhэн байха. Хяагтын аймагай хүдөө нютагта түрэhэн юрын басаган дүүнэрээ эдеэлүүлхэ, хубсалуулхын тула ямаршье ажалhаа тухаашардаггүй бэлэй. Бага наhанhаа оёдолшон болохо хүсэлтэй hэн. Теэд хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлхэнь бэлэн хэрэг бэшэ байгаа. Оёдолшоной hурагша болоо haa, хэн дүүнэрыень тэжээхэб? Зоя заатагүй оёдолшон болохо гэжэ шиидээд, 1-дэхи ательедэ шорой хамагшаар ороhон юм.

Тэндэ хүдэлжэ байхадаа, оёдолшодой ажалые ходо адаглажа, хаража байдаг hэн. Сүлөө сагтаа оёдолой машинада hуугаад туршаха. Тиигэжэ тэрэ сүлөө сагтаа сёдолшоной мэргэжэл өөрөө гансаараа шудалhан юм гэхэдэ, ехэ алдуу болохогүй. Ательегэй хүтэлбэрилэгшэд залуу басаганай хүсэл эрмэлзэл ойлгожо, оёдолшоноор абаба. Энэл үедэ Зоя хамаг хүсэ шадалаа, оролдосоёо гаргажа, үнэд нэтэрүүгээр хүдэлөө. Уданшьегүй оролдосотой, hүбэлгэн басаган бэрхэ оёдолшодой тоодо ородог болобо.

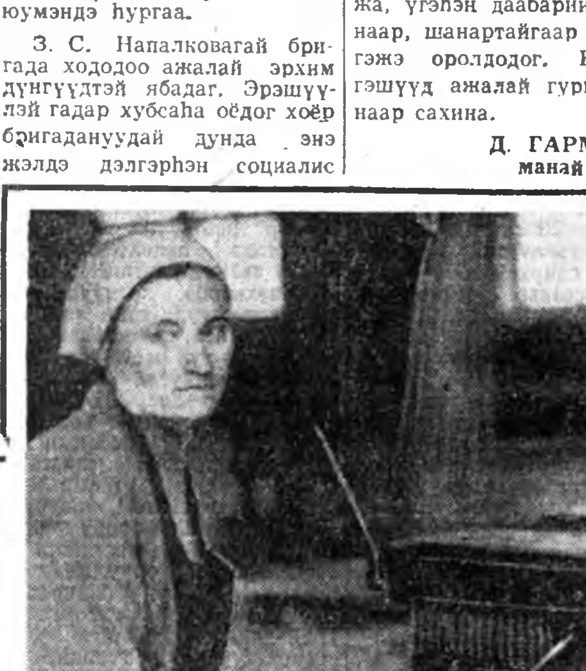
—1964 онhоо бригадираар хүдэлнэб, — гэжэ Зоя Степановна хөөрэнэ. — Тэрэ үедэ мүнөөнэйхидэл адли 17—18 хүнhөө бүридэhэн бригаданууд байгаагүй. Бригада бүхэндэ оройдоол 7—8 хүн хүдэлдэг байhан юм. Теэд хэды тиимэшье haa, түрүүшээр хүндэшэг hэн. Бүхы бригадын хэhэн ажалай түлөө харюусаха баатай бологдоно ха юм. Бригадир бүхэн сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө hайнаар нүлөөлхэ ёhотой гэжэ ойлгодог бэлэйб. Амжалтатай hайнаар хүдэлхын түлөө бригада соо нүхэр ёhоной харилсаан байха ёhотой.

Зоя Степановнагай эдэ үгэнүүд ехэхэн удхатай. Тэрэнэй бригадада жэл бүри шахуу залуушуул ерэдэг. Тэдэнние коллективтээ абажа hургаха, hайн оёдолшон болгохо гээшэ хүндэшэг зорилго. Тэрэнэй шаби, оёдолшон Николай Онучин энээн тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Зоя Степановнагай бригадада орохынгоо урда тээ би оёдолшоной hурагшаар хүдэлhэн хүм. Зоя Степановна намда зүү барихые заагаашьегүй haa, ехэхэн юумэндэ hургаа.

З. С. Напалковагай бригада хододоо ажалай эрхим дүнгүүдтэй ябадаг. Эрэшүүлэй гадар хубсаhа оёдог хоёр бригадануудай дунда энэ жэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Жэшээнь, январьта Напалковагай бригада түсэбөө 110 процент, мүрысэдэг Т. М. Корнеевагай бригада 83 процент дүүргээ, февральда баhал иимэрхүү дүн түйлагдаhан. Март-май hарануудта мүн лэ эрхимлэжэ гараа. Хайшан гэжэ иимэ үрэ дүнгүүд түйлагданаб? Нэгэдэхеэр, бригадирайнгаа нэрэ хүндые оёдолшод үндэрөөр сэгнэжэ, ехэ оролдосотойгоор хүдэлдэг. Мүн бригадын гэшүүдэй олонхинь Зоя Степановнагай шабинар болоно. Тиимэhээ тэдэнэр hурган хүмүүжүүлэгшынгээ хэлэhэн үгэ анхаралтайгаар шагнажа, үгэhэн даабариинь hайнаар, шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ оролдодог. Бригадын гэшүүд ажалай гурим наринаар сахина.

Д. ГАРМАЕВ.
манай корр.

БУРЯАДАЙ модо болбосоруулгын болон мебелиин комбинадай коллектив үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталай үрэ дүнгүүдээр СССР-эй Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын болон профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн юм. Тус комбинадай модо болбосоруулгын цехэй үнинэй 4-дэхи разрядай станочница, БурАССР-эй Верховно Совѣдэй депутат, коммунис ажалай ударник, КПСС-эй гэшүүн Людмила Иннокентьевна Хананова социалис мүрысөөндэ жэл ерэхэ бүри түрүү hуури эзэлжэ ябадаг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. И. Хананова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОВЕДҮҮДЭЙ hУНГАЛТЫЕ УГТУУЛАН

Узбегэй ССР. Хасиятхон Зулунова Пахтаабадска районой «Андижан» колхозой эрхим агитатор юм. Энэ эхэнэр hү hаалиин фермэ дээрэшье, полевой стандашье ехэ хүндэтэйгөөр угтагдадаг.

Х. Зулунова хөөрэлдөө хэхэдээ КПСС-эй XXV съездэдэ, Совѣдүүдтэ үнгэргэгдэхэ hунгалтада зорюулагдаhан асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулна. Энэ агитатор хөөрэлдөөгөө үнгэргэхэдөө түрэл колхоздоо, район соогоо, Андижанска область соогоо юhэдэхи табан жэлэй туршада болоhон ехэ хубилалтанууд тухай хөөрэжэ үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитатор комсомолой гэшүүн Х. Зулунова хонишодой дунда ерээдүйн hунгалта тухай хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ШАСАРГАНЫН СОВХОЗДО

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Алтан шасарганын ултзы баян нютаг — Шасарганын совхоздо ерэhээр лэ шэнэ барилгануудай олоор бодхоогдожо байhаниие обёорхот. hүүлэй хоёрхон жэл соо энэ ехэ бэшэ ажахыда хоёр байратай 12 гэр, соёлой байшан, магазин, эхин шатын hургуулиин гэр, гуша гаран хүнэй багтаамжатай столово, 20 автомашинын гараж баригдаа. Тэрэшэлэн витаминтай гурил гаргадаг агрегат ашаглалгада тушаагдаа. Энэ агрегат жэлэй турша соо 660 тонно тэжээл гаргаха арга боломжотой. Зүгынүүдэй 1200 бүлын үбэлжэхэ байра ашаглагдаа.

Плантацияа үргэдхэнэ

Шасаргана жэмэсые сибириин ананас гэжэ нэрлэдэг. Энэмнай эдеэ хоолhoo гадна, эм домдо хэрэглэгдэдэг айхабтар сэнтэй, шухаг жэмэс мүн. Жэшээлхэдэ, шасарганын тоhoop шарха эдэгээдэг, галай аюулда дайрагдаhан, доторой үбшэндэ нэрбэгдэhэн хүнүүдые эмшэлдэг.

Мүнөө Шасарганын совхоз 1071 гектар плантацитай. Жэл бүри шасарганын талмай үргэдхэгдэнэ. Жэшээнь, 1973 ондо 21 гектарта шасаргана тарягдаhан байбал, 1974 ондо 51 гектарта тариг-даhан, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ мүн лэ эды шэнээн таригдаhан байха юм.

Нэмэлтэ түл бэри

Совхоз зүгын тоhо үйлэдбэрилхэ 4 жэлэйнгээ түсэбые 104 процент дүүргэhэн, энэ продукцияа гүрэндэ тушаажа, нилээд ехэ олзо оруулhан, тэрэшэлэн 2942 түхэриг алмаhан байна.

Совхозой зүгышэд Владимир Асеев (бригадир), Анатолий Филонов, Ольга Заболотская, Федор Павлов, Зинаида Лубсанова, Иван Жамсаранов гэгшэд 500—700 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаба.

Газараа уhална, үтэгжүүлнэ

Үнгэрэгшэ жэл энэ совхоз овощ ургуулха табан жэлэйнгээ түсэбые 102 процент дүүргэhэн юм. Амжалтаараа урмашаhан коллектив ажалаа улам урагшатай hайнаар ябуулна. Үнгэрэгшэ жэл 109 тонно наг шэбхэ тараагдаhан байбал, байгша ондо 207 тонно нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ 685 гектар талмайда тараагдаа. Овощ, хартаабха, донник гэхэ мэтэ ургамалай талмай уhалагдаhан, шасарганын эшэнүүдэй хоорондуурхи газар модо шулууhаа сэбэрлэгдэhэн, элдүүрилэгдэhэн байна.

Г. БАЛДАНОВ.
манай корр.
Сэлэнгын аймаг.

Совет орон: шэнэ hонин

МЕБЕЛИИН ЯАРМАГ

Республикын бүхы ... ластьнуудай 250 гаран ... приятиhаа эльгээгдэhэн ... хим шанартай мебель ... тэ нээгдэhэн яармагта ... бигданхай. Тус яар... хамтадаа 1000 шахуу ме... табигдаhан байна.

Украинын ой модоной ... до болбосоруулгын, нюу... хүнгэн ба бусад промыш... ностиин хүдэлмэрилэгш... бүтээhэн продукци яарм... үргэнөөр табигдаа. Эн... конструкторнууд ба үйл... рсин түрүүшүүл мебель ... хэдээ модоной орондо ... түхэлэй түүхэй эд урга... хэрэглэдэг болонхой.

Венгриин, Чехословак... Румыниин, Югославиин ... лон бусад оронуудай ... приятинуудта бүтээг... мебель энэ яармагта ... табигдаhан байха юм.

(ТАСС-ай корр.)

Киев.

НООhО ХАЙШАЛАЛ... ЭХИЛБЭ

Республикын урда ... областьнуудай үдаа ... хайшалалга хойтэ зү... эхилбэ. Казахстанай ... шод энэ жэлдэ 30 мил... хониной нооhо хайш... юм. Энэнь нёдондоной... 1 миллионоор олон бо...

Хони хайшалха томо... доhон олон пункт рес... када түхеэрэгдэнхэй. ... пункт бүхэндэ хони хай... ха 100-гаад машина ... гэгдэнэ. Мүн тиихэдэ ... дондонойхиhоо олон ... пунктнууд энэ жэлдэ ... рэгдэнхэй.

(ТАСС-ай корр.)

Алма-Ата.

КУБАНЬ ХАДАЛГ... УРДА ТЭЭ

КРАСНОДАР. (ТАС... корр. В. Калишевский)... баниин колхоз, совхозу... ряа хуряадаг «Ко... «Нива» гэжэ шэнэ тү... комбайнуудые олоор ... Намар таригдаhан оро... ургамалнуудые хуряа... бэлдэхэдээ, ажахынуу... жэлдэ 2500 гаран шэнэ... байн абаха юм.

Краснодарай хизаар... миллион шахуу гек... намарай ургамалнууд ... данхай. Кубаниин тар... ургаса хадалга, сохи... 8—10 үдэр соо дүү...

МЕЛИОРАЦИИН ... ХҮДЭЛМЭРИ

Казанка голые зү... оршодог 10 колхоз ба с... до газарай үрэжэл ... руулха талаар холын ... тай ехэ хүдэлмэри ... 20 мянган гектар та... модонууд ба ногоон т... ха юм. Плотинануудые ... hанай, мүн бусад ажа... тээhэнэй ашар 300 ... гектар газарай түхэл ... гагдажа, энэ хизаарай ... микодо горитойхон хуб... та орохо байна.

Мелиоративна ехэ ... мэриин ябуулагд... ашаар эндэхи ажах... тусхай шэглэлтэйгээр ... жөөгдэхэ түсэбтэй. hалбаринууд — загаh... уhанай шубуу үсхэбэ... арга боломжо олдохо ... зоной амархадашье т... болохо.

М. КУКЛИ... ТАСС-ай к...

Казань.

БИОЛОГУУД БАМ... ОШОНО

НОВОСИБИРСК. (Т... ай корр. В. Ельмаков)... логуудай хоёр экс... БАМ-ай барилгашадта ... бо. Москвагай, Ленинг... Хабаровскын, Владиво... мэргэжэлтэд манай зуу... лэй барилгада ошоhон ... hоно батаганааhаа ... дые hэргылэн хамгаал... ологическа хэмжээну... абаха гээшэ эдэнэй го... рилго болоно.

СССР-эй Элүүрые ... гаалгын министер... СССР-эй АМН-эй, СС... АН-ай, союзна респуб... нуудай Хүдөө ажахын, ... мическэ промышлен... Граждан авиациин ба ... министерствэнүүдэй ... лэгшэд комиссиин бүрэ... ороно. Мэргэжэлтэд hон... таганаа үсөөрүүлжэ, ... ска ба Хантайн ГЭС-... барилгашадта, Тюмен... ластиин нефтьшэдтэ ... hан юм.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

ОСЕЕВ И. П.,
Хяагтын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй үйсэдкомой түрүүлэгшэ, һунгуулиин Наушкинска 108-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

БАЯРТУЕВ Р. Г.,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь, Хэжэнгын аймагай һунгуулиин Һасаанын 102-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

БЕЛЯКОВ А. М.,
КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь, Улаан-Үдэ хотын һунгуулиин Калининска 13-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

МИТЫПОВ Ц. Ц.,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй радио-дамжуулгын ба телевидениин хэрэгээр комитедэй түрүүлэгшэ, Түнхэнэй аймагай һунгуулиин Толтойн 138-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ВОСКАНЯНЦ К. А.,
Буряадай барилгын управлениин начальник, Улаан-Үдэ хотын һунгуулиин Ключевска 44-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ҺААЛИШАН

Очерк

ЗУЛГЫ аажам зунай үедэ Хурамхаанда хэды шэнээн гоё тээшэб! Байгаалиин эгээл гоё һайхан үзэгдэл миралзан харагдажа, хүнэй зүрхэ сэдьхэл шэмэглэн заһахадал гэхэ. Боро хараанай бууһые обёорохошье сүлөөгүй байтаршни, юрэдөө эртэшэ шубууд аялга хүгжэмөө зэдэлүүлжэ, ээлжээтэ үдэрэй айлшалжа ябаһые мэдүүлхэл даа. Зунай һүни сагаанаар эрьелдэдэг юм гээшэнь одоол нимэл ха.

Валентина үглөөнэй наранай мандахые ажал дээрээ угтадаг юм. Сэхыень хэлэхэдэ, наранай зүүн үндэрэй саанаһаа бултайхые обеорхошье сүлөөгүй юумэ үнеэдээ һаажа, будхэрэг һүнэй һуулгын оёорые шэнхинэтэр дайрахые шагнаархажа һууна бшуу. Иигээд лэ үглөө бүри таагдашагүй гоё хүгжэм зэдэлүүлжэ, совхозой һүн далайе долгисуулжа, баялигыень арьбадхалсана ха юм. Хэдэн жэлэй саана тэрэ арбадахи класс дүүргээ. Хото городоор ябажа, фабрикада ажалда орохом гэжэ гү, али дээдэ һургуулида һурахаяа орохом гэжэ һанаашалаагүй, харин һаалишан болохоб гэжэ шидэһэн байгаа. Заабол совхоздоо үлэхэ ёһотойш гэжэ тэрэнии хэншье баадхаагүй бэлэй.

Тэрэ үглөөгүүр Баргажан тээһээ шиигтэйгээр һэбшээлжэ, аятай зохид үдэрэй болохо байһые мэдүүлхэ юм. Уданшьегүй үглөөнэй һаам дүүрэжэ, һаалишад амһартануудаа ялайштарнь угаажархиоа. «Ши хэдые һаагаабши?», «Би мүнөөдэр бираагүй байшооб» гэхэ мэтын хөөрэлдөө шагнахада, һаалишан бүхэн ажал тушаагаа сэдьхэлээ зобожо, бүришье һайнаар хүдэлхые оролдоно гэжэ ойгохоор һэн. Тиин автомашинада һүтэй флягануудые ашалсажа, һү зөөдэг хүндэ юушьеб даа захина. «Һүнэй тоһолигые һайса шалгахаш!» гэжэ хэлэһыень дуулахадаа, эдэнэр гансашье ехэ һүнэй түлөө бэшэ, харин эрхим һайн шанартай һүнэй түлөө тэмсэнэ гэжэ ойлгоо һэм.

Һахалиин совхозой Һахалиин фермэ зундаа «Ольтирог» гэжэ газарта нүүжэ ерэдэг. Валентина, мүн тэрэнэй хани басагад иишэ ерэхэ дуратай юм. Хүлгөөтэй шууяатай газарһаа холо байжа ажаллахадашье амар, урагшатай шэнги һанагдана.

Тинхэдэ Валентина Васильевна Колмаковае аймаг дотор һайн мэдэнэ. Апрелиин эхеэр һү һаалгаар табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Мүнөө арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна. 1973, 1974 онуудта социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, магтаал һайшаалда хүртэһэн юм. Эдэбхи үүсхэлынь үндэрөөр сэгнэгдэжэ, «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа бэлэй. Гадна «Нэгэдэхи классай мастер-малшан» гэһэн зэргэдэ хүртэнхэй. Һайниинь гэхэдэ, Валентина Васильевна залуу һаалишадые дүй дүршэлдөө һургажа, үнеэн бүриһөө хайшан гэжэ ехэ һү һаахаб гэһэн нюусатайгаа танилсуулна.

Нёдондо жэлдэ В. Колмакова үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2332 килограмм һү һаагаа. Һахалиин фермэ совхоз дотороо түрүү фермэнүүдэй нэгэн юм. Эндэхи һаалишад, малшад эбтэй эетэй. Бүхы асуудалнуудаа сугтаа шиидхэжэ, зүбтэй тээшэнь ябуулжа байдаг. Нэгэ үгөөр ойлголсоогүй, мэдэлсээгүй юумэн гэжэ байдаггүй. Ахалагша һаалишан Цырма Самбилова, Елена Соломинская, мал адуулагша Иван Гаськов, Георгий Елшин болон бусад тухай сэдьхэлэй эгээ һайхан үгэнүүдые хэлэжэ боломоор. Хэниинь хэншье гэлтэгүй, булта нэгэ һаналтайгаар хүдэлнэ. Фермые даагша Николай Васильевич Молчановай аша габьяа энэ талаар ехэ гээшэ.

Валентина бүри бага наһанһаа хара ажал хэжэ һураһан юм. Һургуулидашье һурахадаа ухаансар бэрхэ байгаа. Түрэлхидынь үхибүүдээ ажал хүүлэжэ һургаһан юм. Сэхыень хэлэхэдэ, хүн гээшэ өөрөө оорсэ, бэеэрээ бэрхэ болодоггүй, харин баабай, эжынэрэй, багшанарай ашаар хүн болодог шуу. Валентинын эхэ Анна Федоровна нилээд удаан тугалшанаар хүдэлһэн алдартай. Ехэ басагаяа, Галияа ааб даа, һаалишанаар хүдэлгэжэ һургаһан юм. Хүсөөр баадхаагүй, харин ажал хэхэдээ жаргалтай ябадаг юм гэжэ ойлгуулдаг байгаа. Тингэжэ эгэшэнь дүү басагаяа, Валентинаяа мэргэжэлдээ һургаһан, аймагтаа мэдээжэ һаалишан болоторнь һургаал заабари үгэжэ байдаг.

Эжынь тариһан үрэ жэмэс жэлһээ жэлдэ һалбаржа, энэ айлһаа гараһан һаалишад олошороо бэлэй. Тиихэдэ Валентина Васильевна дүү басагаяа, Людэеэ, өөрынгөө мэргэжэлдэ һургаһан байна. Люда нёдондо дунда һургуули дүүргээд, һаалишанаар хүдэлхөө совхоздоо үлэһэн юм. Мүнөө дүү басаганайнгаа түрүүшын амжалтаар баясажа, дүй дүршэлдөө һургана.

Хүнэй ажабайдалда хэзээдэшье мартагдашагүй үдэрнүүд байдаг. 1973 он Валентина Васильевнада тон элеэр һанагдана. Тэрэ жэлдэ В. Колмакова Ленинэй партиин гэшүүн болоо һэн. Мүнөө Валентина Васильевна партиин райкомой гэшүүн, аймсоведэй депутат юм. Партийна болон ниитын харюусалгатай уялганууд тэрэнэй эрхимээр хүдэлхэдэ һаад хэдэггүй. Эдэ үдэрнүүдтэ Һахалиин совхозой коллектив В. В. Колмаковае ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

Бидэнэр Валентина Васильевнагай уужам һаруул гэртэ һуунабди. Үдэшын һаамһаа һаяшаг ерэнхэй. Ёһотой интеллигент шэнги урид даруугаар мэндэшэлээд, мүн баһа аятай зохидоор хөөрэлдэжэ ороо бэлэй.

Зарим бэшэгшэд малшан хүнэй түхэл шэнжые зураглан харуулхадаа, һайрхажа хэлэнэгүйб, бархагар гартай, талын хагсуу һалхинда харлашаһан нюуртай гэхэ мэтэшэлэн бэшэдэг. Тэрэмнай дэншье тиимэ бэшэл ха. Харин бидэнэй урда сөбэр урин шарайтай, энеэбхилэд гэһэн харасатай залуу эхэнэр һууна. Ажал хүдэлмэри, сугтаа хүдэлдэг нүхэд тухайгаа нам зохидоор хөөрэжэ һуухыень шагнахада, коммунист В. Колмакова нютагайнгаа хүнүүдэй этигэл найдабарида хүртэхэ ёһоороо хүртэнэ гэжэ һанаа һэмди.

— 1972 ондо ВДНХ-да ошоо һэм. Выставкэ хаража, ороной мэдээжэ һаалишадай амжалта тухай бодомжолходоо, манай туйлаһан амжалта юуншье бэшэ гэжэ ойлгоо һэм. Тэдэнэй дүй дүршэлые ажалдаа нэбтэрүүлхэ, шадаал һаа амжалта туйлаха — иимэ зорилго табяа бэлэйб, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Үдэшын боро хараан маряаһаар ерэжэ, хадын шобхогор оройнууд сэлмэг тэнгэриин оршондо шүдэтэн харлана. Машинамнай тайгын дундуур зуралзаһан харгыгаар бүмбэлзэнэ. Бидэнэр энэ гайхамшагта байгаали анхархашье сүлөөгүй, Валентина Васильевна Колмакова тухай омогорхон хөөрэлдэжэ ябаа һэмди.

М. БАТОИН.
Хурамхаанай аймаг.

Июниин 15-да—Соведүүдэй һунгалта

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭХЭБДИ

РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, нютагай Соведүүдэй болохоёо байһан һунгалта бидэнэрэй урда харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Ушар юуб гэхэдэ, совет ороной һунгалта совет демократиин улам саашадаа хүгжэжэ байһые, парти болон арадай хоорондохи бата нэгэдэлые харуулдаг политическэ шухала удха шанартай кампани болодог байна. Энэ ээлжээтэ һунгалтые үнгэргэхэ хэрэгтэ манай колхозой партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинууд, соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, тодорхойлон хэлэбэл, ниитэполитическэ хүдэлмэридэ хабаатай бүхы хүнүүд энэ хүдэлмэридэ харюусалга ехэтэйгээр хабаадана.

Колхозой партком нэн түрүүшээр нютагайнгаа бүхы үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдые суглуулжа, болохоёо байһан һунгалта тухай, агитколлективэй урда табигдаһан зорилгонуудые тодорхойлһон байна. Тиихэдэ агитаторнууд участок бүхэндөө һунгалта тухай ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха тодорхой даабари абаһан бэлэй. Би нютагайнгаа агитпунктые даагшаар томилогдоо һэм. Сэхыень хэлэхэдэ, агитпунктын хүдэлмэритэй танил бэшэ байжа, түрүүшээр ядалдан алдааб. Зүгөөр энэ хүдэлмэридэмни колхозой партком ехэ туһаламжа үзүүлээ гэжэ тэмдэглэхэ байнаб.

Агитпункт бүхэн хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зэргэтэй. Энэ хүдэлмэри агитаторнуудай хүсөөр, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр ябуулагдадаг гээшэ. Ушар тиимэһээ агитаторнуудые шэлэн табиха, томилхо хэрэгтэ нилээд ехэ анхарал хандуулаабди. Мүнөө агитаторнуудnай ажал хүдэлмэрээ һайнаар ябуулна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Сельскэ Соведэй хүдэлмэрилэгшэ Катя Ивакина, колхозой гэшүүн Зоя Белоусова, колхозой бухгалтернууд Люда Зубакина, Люба Матвеева, библиотекарь О. В. Медведева болон бусад — бултадаа 10 хүн колхозой түб һууринай агитаторнууд юм. Тиихэдээ колхозой отделенинүүд өөрын агитаторнуудтай.

Манай агитаторнууд хоёр-гурба дахин һунгагшадта ошожо, список тодорхойлоо, болохоёо байһан һунгалта тухай, депутадта кандидадууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Агитатор, комсомолой гэшүүн Катя Ивакина даалгабаридаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. Тэрэ һунгагшадтайгаа ходо уулзажа, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхатайгаа хамта, һунгуулиин урда тээхи суглаануудта (кандидадуудтай уулзалга, лекци болон хөөрэлдөөнүүд, асуудал харюугай үдэшэ) ерэхыень урижа, тусхай уряал айл бүхэнэй почтын хайрсаг соо табидаг болонхой. Тигэжэ хүн зондо болохоёо байһан суглаанууд болон бусадшье хэмжээ ябуулганууд тухай саг дарыдань мэдээсэдэг иимэ онол арга олоһон байна. Бусад агитаторнууд энэ аргые мүнөө халан абажа байнхай.

Агитпункт соомнай хүн зон хододоо олон байдаг. Газетэ, журналнууд, шатар, һунгалта тухай элдэб янзын литература һунгагшадай мэдэлдэ үгтэнхэй. Агитпунктын хүдэлмэри тухай дурадхалаа бэшэхэ тусхай дэбтэр бии юм.

Агитпунктын хүдэлмэриин түсэб түрүүшээр зохёожо, тэрэнээ аржыса бэшээд, ханадаа үлгөө һэмди. Тэрэ түсэб соомнай һунгалта тухай лекцинүүдые, асуудал-харюугай үдэшэнүүдые үнгэргэхэ, тематическа выставкэ эмхидхэхэ, депутадта кандидадуудтай уулзалга үнгэргэхэ гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Энэ түсэб бэелүүлгэдэ «Знание» бүлгэмэй гэшүүд А. И. Болонев, И. Я. Батоев, Д. Ц. Нимаев болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадана.

Колхозойнгоо холын гүүртэ, отарануудта ажаһуудаг, ажалладаг һунгагшадаа мартанагүйбди. Тэдэниие хангаха агитбригада эмхидхэгдэнхэй. Хүдөөгэй клубай директор Светлана Зубакина энэ агитбригадые хүтэлбэрилдэг юм. Агитбригадатаймнай лектор, библиотекарь, медицинын хүдэлмэрилэгшэ ябалсадаг. Тэдэнэр мэнэ һаяхан колхозой эгээ холын гурбадахи отделени ошожо, болохоёо байһан һунгалтые угтуулан, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа ерээ.

Хураангыгаар хэлэбэл, агитпунктмнай, агитаторнууднай мүнөө ехэл туха сүлөөгүй, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, нютагай Соведүүдтэ болохо һунгалтые эмхитэйгээр үнгэргэхөөр бэлдэжэ байна.

Г. ГЫНДЕНОВА,
Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Ташаланай агитпунктые даагша.

Брестскэ область. Ленинэй комсомолой нэрэмжэтэ Барановичай пумаажан бүдэй комбинадай хэдэн зуун залуу текстильщигүүд коммунистнууд болон партийна бэшэ кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэеэ энэ жэл түрүүшынхеэ һунгуулиин участогуудта ерэхэнь. Эдэ үдэрнүүдтэ хүбүүд, басагадые залуу һунгагшадай клубта саг үргэлжэ хаража болохо юм. Залуушуул ниитэ политическэ номуудтай танилсахаһаа гадна, һунгалтын дүримүүдые шудална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу текстильщигүүд.

ТАССай фотохронико.

Таллинай политехническэ институдай студентнэртэ зорюулан мүнөө үеын гоё һайхан ордон баригдаа. Досоонь волейбол, баскетбол, гимнастика, мүн бусадшье наадануудые эмхидхэхэ бүхы арга боломжо хангагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: институдай спортын ордон соо баскетбол наададаг зал харуулагдана. Бүхы залые тойруулан баригдаһан балкон дээгүүр хүнгэн атледүүдэй гүйхэ 160 метр утатай тартанова харгы татагданхай.

ТАСС-ай фотохронико.

СЭДЬХЭЛЭЭ ХАНАН ОШОДОГ

Шэл, бетоноор баригдаһан алюмини дээрэ буряад угалзануудаар урлагдан шэмэглэгдэһэн байшангые манай Улаан-Үдэ ерэһэн айлшад лаб лэ обёордог байха.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшан нээгдэһээр оройдоол хоёрдохи жэлээ боложо байбашье, хүн зондо нилээд мэдээжэ болонхой. Байшанда арбан дүрбэн цех хүдэлнэ. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшангай директор Терентий Занданович Буркинтай уулзажа, ажал хэрэгээрнь һонирхоходо, манда иигэжэ хөөрэбэ:

— Городой ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ дүүрэнээр хангахын тула манай коллектив ехэ оролдолго гаргана гэхэдэ алдуу болохогүй. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшан 1974 оной март һарада ашаглалгада үгтэһэн юм. Тэрэ жэлэй 9 һарын туршада манай коллектив 640 мянган түхэригэй захил дүүргэжэ шадаа. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай коллектив 1 миллион 100 мянган түхэригэй захил дүүргэхээр хараална. Урдаа табиһан зорилгоёо бодото дээрэнь дүүргэхын тула цех, бригада бүхэнэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэжэ, эрхимлэжэ гараһан коллективүүдые урмашуулнабди. Проектнэ хүсэндөө ерэхэ жэлдэ орохобди. Тиигэхэдэ хүдэлмэрилэгшэднай хүн зоной 1 миллион 420 мянган түхэригэй захил дүүргэдэг болохо.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшангай 14 цехэй алинданшье ороходо һаруул, хүн зоной захил абадаг уужам таһалгануудынь алюмини, зэд дээрэ урлаһан жэнхэни буряад угалзануудаар шэмэглэгдэнхэй, цех бүхэнэй хэһэн хэрэгсэлнүүдэй дүрэнүүд аятайгаар үлгэгдэнхэй, орожо ерэһэн хүнүүд һууу-жа амарха, шэнэ хубсаһанай моодотой, ажаһуудалай шэнэ шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдтэй танилсаха, һонирхоһон асуудалаар мастерта хандажа, зүбшэл абаха арга боломжотой.

Үдэр бүри хотын 2000 гаран айлшан, ажаһуугша эндэ орожо, тэдэнэй 600 гараниинь элдэб захил хэдэг юм.

«Байкал» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй 7-дохи ателье эндэ ажаллана. Тус ателье Мария Ивановна Черкасова даадаг. 82 хүнһөө бүридэһэн энэ коллектив онсо илгарна. Гадар хубсаһа, плати, эрэ хүнэй костюм оёхо 3 һарынгаа даабарие холо үлүүлһэнэйнгээ түлөө эндэхи оёдолшод дамжуулгын Улаан тугта хүртэнхэй.

Оёдолшодой хүдэлдэг һаруул цехтэ ороходо бултадаа тухагүй. Оёдолой машинануудай жэгдэ шэнхинээн заахашье таһалданагүй.

Нарин шэгтэй, наһажаалшаг эхэнэрһээ ажалтнай хэр ябанаб гэжэ асуухадамнай:

— Зунай халуун хаһа ерэнхэй. Эхэнэрнүүдэй плати. костюмда захил ехэ. Эдэнээ саганнь дүүргэхэ гэжэ оролдонобди, — гэбэ.

Дүй дүршэлтэй бэрхэ оёдолшод В. Е. Гущина, Т. Н. Нилова, хубсаһа эсхэгшэд С. Н. Петушкова, З. П. Попова гэгшэд табан жэлэйнгээ түсэб дүрбэн жэл соо дүүргэнхэй.

Ательее даагша Мария Ивановна Черкасова хүдэлмэрилэгшэд тухайгаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай оёдолшод ажалшадай захилнуудые болзоротонь, һайн шанартайгаар дүүргэхын тула ехээр оролдоно. Бэедээ тааруугаар оёгдоһон хубсаһа үмдэһэн хүнэй шэг шарайншье сэлмэг гэжэ оёдолшоднай һайн ойлгоно. Манай цех май һарынгаа түсэб дүүргэнхэй. Түсэбһөө гадуур 1500 түхэригэй хубсаһа хунар оёгдоһон байна.

Гомдол, дурадхалай дэбтэр абажа, хуудаһануудынь иража, захилшадай бэшэһэн баярай үгэнүүдые уншахадаа, эндэ ёһотой ажалша коллектив хүдэлдэг юм байна гээд һанахаар. Эндэ зарим захилшадай бэшэһэн мүрнүүдые уншагшадай анхаралда табинабди.

Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг А. Ерчева тэрэ дэбтэртэ иигэжэ бэшэнэ: «Хубсаһа эсхэгшэ З. Ф. Попова, оёдолшон С. Камзолова гэгшэд минии хоёр захил эрхим һайнаар, сагтань дүүргэжэ шадаа. Социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, цехые даагша минии бэшэһэн баярай үгэнүүдые хараадаа абаха бэзэ гэжэ найданаб».

Захилшад Ермаков, Анисова, Ивановтон, Харьковһаа ерэһэн Марышевский болон бусад олон захилшадай баяр баясхалан хүргэһэн үгэнүүдые уншанабди.

Тус байшангай трикотаж нэхэдэг цех, фотографи, хотын түбэй фотолаборатори, модельнэ гутал оёдог мастерской болон бусад цехүүдтэ мүн лэ захил ехэ хэгдэнэ. Кино, фото пленко дээрэ буулгаһан хүнүүд хэһэн хүдэлмэрэе тус лабораторидо тушаадаг болонхой. Фотографиин хүдэлмэрилэгшэд нёдондоһоо хойшо үнгэтэ фото-зурагуудые буулгана. Тэдэнэр гэрлэлгын ордондо ошожо, үнгэтэ плёнко дээрэ залуу айлнуудай дүрэ зурагуудые буулгажа, тусхай альбом хэдэг.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшангай хүдэлмэрилэгшэд Соведүүдэй һунгалтые ажалай эрхим амжалтануудаар угтаха, хүн бүхэнэй хэһэн захилые богонихон болзорто эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уряа доро ажаллажа байнхай.

Д. ШАГДАРОВ.

Эхэ оронойимнай солдадууд

ДАЙНАЙ ДҮЛЭН СООГУУР

Дунда зэргын бэетэй, баггжагар, нара һалхинда харлаһан шарайтай энэ хүнэй сагаан үнгэтэй «Жигули» машинаар хурдан түргөөр гүйлгэн ябахые Дунда-Худанда, Хэжэнгэдэ олол дахин хараһан байхаб. Нютагаархидынь тэрэниие «Энэ Дашидондогнай хайшаа зорибоб, баһал нэгэ хэрэг гараа ааб даа» гэлсэхэ. Үетэн нүхэдынь харахадаа: «Хатуу даа, шанга даа манайш капитан Жимбеев» гээд омогорхон хөөрэлдэхэ. Совхозой директор Лодоев гү, али ахамад зоотехник Баннов Жимбеевэй конторадо дүтэлхэдэнь: «Зай даа, энэш юумэн болоо гээшэ. Юрэдөө, Улааха-Аралай фермэдэ хэзээ һүүлшынхиез ошоо һэмбиб» гээд һэжэг татан тэрэниие хүлеэхэ.

Зүб даа, Дашидондок Ринчинович Жимбеев миин лэ машинадаа һуугаад үглөөнһөө үдэшэ болотор харайлгадаггүй. Харин имагтал ажалайнгаа хэрэгээр ябадаг.

Тэрэ түрэл Худанайнгаа совхозой Улааха-Аралай һү һаалиин фермые эрхилэгшээр тэбхэр хорин жэл соо хүдэлжэ байна. Энэ коммунис ажалай коллектив болоһон фермынхид гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргээд, үйлэдбэриингээ түсэб бэелүүлхын түлөө мүнөө оролдожо ябанад. Энэ фермые эрхилэгшын ёһотой эзэн байһаниинь дамжаггүй. Тиимэһээл Жимбиевэй совхозой конторадо дүтэлхэдэнь, Лодоев Баннов хоёрой досоо һэжэг түрэхэнь гайхалтай бэшэ даа.

Би мүнөөдэр энэ хүнэй дайшалхы намтар тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

1940 оной март һарада Буркавдивизиондо дүрбэн жэл соо бодото албаяа дүүргээд, Д. Р. Жимбеев нютагаа бусаа бэлэй. Залуу сэрэгшэ түрэл колхоздоо ерэжэ, юрын ажал хэжэ захалаа. Уданшьегүй урагшаа һанаатай, һүбэлгэн ухаатай хүбүүе аймгүйсэдкомой аппарадта хүдэлхыень уряа һэн. Нэгэл жэлэй үнгэрөөд байхада, урцагта дайн эхилээ. Мл. лейтенант Д. Р. Жимбеев фронтдо мордохо мэдүүлгэ нүхэдөөрөө хамта хэнэ. Һара үнгэрбэ. Хүбүүд хойно хойноһоол фронтдо ябана. Жимбеев нүхэдөө үдэшэхэдөө, тэдэнэйнгээ урда ехэ зэмэтэй мэтээр досоогоо бодоно, зобоно. «Удангүй хойноһоотнай хүсэхэб. Хүлеэжэ бү ядагты, дайсадаа шангаар сохигты, бү гамнагты. Баяртай нүхэдни. Фронтдо уулзатараа баяртай». Уданшьегүй офицер Жимбеев Улаан сэрэгтэ татагдаба. Энэмнай 1941 оной август һарада һэн. Тиихэдэ Жимбеев өөрөөшье, тэрэнэй гэртэхиншье энэ хахасалга аяар 1946 оной январь һара гаратар үргэлжэлхэ юм гэжэ мэдээгүй.

1941 оной шэрүүн хүйтэн декабрь һара. Түрүүшын һүртэй хатуу шуһата байлдаан. Мценск город шадар Брянска фронтын кавалерийскэ 81-дэхи полкын сэрэгшэд фашистнуудай урдаһаа добтолго эхилбэ. Взводой командир залуухан лейтенант Дашидондок Жимбеев тиихэдэ эгээл түрүүшынхеэ немецүүдээр улаан нюураараа урда урдаһаа харалсаа бэлэй. Түрүүшын нэгэ үдэрэй байлдаанай замхаад байхада, тэрэнэй даажа ябаһан 51 хүнэй 13-ниинь амиды үлөө һэн.

Иигэжэл Жимбеевэй дайнай ута харгы эхилээ һэн. Үдэр сагай ошохо бүри залуу командирай зориг хатуужаа, үхэлэй урдапаа сэхэ харадаг болоо. Илалтын түлөө ами наһаяа гамнангүй тэмсээ.

1942 оной ноябрь һара. Сталинград шадар Чернышевская гэһэн станцида дайсанай олон тоото сэрэгүүд, техникэ татагданхай. Энэ станциие сүлөөлхэ гэһэн захиралта абтаба. Жимбеевэй морин сэрэгшэдэй батальон гэнтын добтолго эхилбэ. Дайсан энээниие огто хүлеэгээгүй байшоо. Энэ добтолгын ямараар үнгэрһые манай сэрэгшэдэй абаһан трофейнүүд харуулха байха. Түргэн добтолго, баатаршалга гаргаһан манайхид хорёод шэб шэнэхэн танк, 200 хүниие плендэ абаа. Фашис батальоной командир мүн лэ плендэ бэеэ тушаагаа. Тиихэдэ 60 гаран фашист өөрынгөө үхэлые олоо һэн. Дашидондок Ринчинович түрүүшынгээ Улаан Одоной орденоор шагнагдаба.

Эндэһээ Д. Р. Жимбеев баруун зүг тээшэ дабшажа эхилээ һэн. Полкын штабай тагнуулай начальнигай орлогшо, ахалагша лейтенант Жимбеев Днепр мүрэн дээрэ болоһон тулалдаанда баатаршалга гаргажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Тэрэнэй гаталжа гараһан харгын утые, хүндэ хүшэрые юугээршье хэмжэшэгүй. Солдадайшье, генералайшье хуби заяан, харюусалга адлил һэмнай. Курска дүхэриг шадаршье, Белоруссида, Балтиин далай шадар болоһон бүхы тулалдаанай гал дүлэн соогуур капитан Жимбеев ходо ябалсаа. Эльбэ мүрэн дээрэ Дашидондок Ринчинович дайгаа дүүргээ һэн. Энэ үедэ капитанай үбсүүндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи шатын гурбадахи орден яларжа ябаа. «Шэн габьяагай түлөө» болон бусад олон тоото медальнууд мүн лэ бии һэн.

Иигэжэ нүхэр Жимбеев Эхэ оронойнгоо олон тоото шагналда хүртэжэ, амиды мэндэ нютагаа бусажа ерээ бэлэй. Дунда һургуулида, партиин райкомдо хэды саг соо хүдэлөө. Теэд хүдөөгэй ажалша хүнэй халуун зүрхэн газар тээшээл татажа, Могсохон нютагайнгаа колхоздо бусажа ерээ һэн. Тиигээд лэ 1955 онһоо мүнөө хүрэтэр һү һаалиин фермые эрхилэгшээр хүдэлнэ. Улааха-Аралай коммунис ажалай фермын коллектив аймаг соогоо эгээл түрүүшүүлэй нэгэн юм. Дашидондок Ринчинович Жимбеев наймадахи табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргүүлһэнэйнгээ түлөө 1971 ондо Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай.

Мүнөө жэл Д. Р. Жимбеев хоёр ехэ һайндэрые тэмдэглээ. Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойе Дашидондок Ринчинович тэбхэр 60 наһанайнгаа дабаан дээрэ угтаа. Энэ нүхэртөө үшөө удаан наһа, баяр жаргал хүсэе.

Л-Д. ГОМБОЕВ.
Хэжэнгэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

УЛААН-БААТАР. Монголой ниислэл хотын һурагшад гайхамшаг бэлэг абаба: совет архитекторнууд болон барилгашадай бодхооһон эдир технигүүдэй ордон «Эрхим» гэһэн сэгнэлтээр баярай оршон байдалда ашаглалгада оруулагдаа.

Обсерваторитой астрономическа лаборатори, харалгын залтай фото-кинолаборатори, 200 хүнэй һууритай кино-лекционно зал, библиотекэ һурагшадай мэдэлдэ үгтэнхэй. 280 һурагша энэ ордондо дуратай юумэеэ хэхэ байна.

СОФИ. Эндэхи барилгашадай ажал хэрэгүүд ямар бэ? — гэһэн асуудалтайгаар ТАСС-ай корреспондент «Софстройн» генеральна директор Д. Гюровтэ хандаба.

Энэ жэлдэ манай нэгэдэлэй коллектив һайнаар ажаллажа байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Түрүүшын квартал соо бидэ 30,5 миллион лев мүнгэнэй сэнтэй барилга хээбди. Энэ хадаа жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ ехэ хубита болоно.

Советскэ Союзда хэгдэжэ байһан барилгын хойноһоо анхаралтайгаар адагланабди. Совет барилгашадай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэнэбди. гэжэ Д. Гюров тэмдэглээ. Жэшээнь, совет новатор Н. Злобиной арга онол барилга дээрэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэл болоно.

(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

БРЮССЕЛЬДЭ БОЛОhОН СЕССИ ЮУ ХАРУУЛААБ?

Хойто Атлантикын бүлэгэй Брюссельдэхи штаб-квартирада НАТО-гай соведэй ээлжээтэ сесси майн 29—30-да болобо. Политическэ шэнжэлэгшэд энэ сессидэ горитойхон анхарал хандуулба. Тиигэхэ ушар эндэ байhаншье гээшэ.

Нэн түрүүн ямар юумэ тэмдэглэлтэйб гэхэдэ, мүнөө жэлэй сесси үндэр тушаалтадай хабаадалгатайгаар үнгэрбэ: тэрэнэй хүдэлмэридэ тус бүлэгэй гэшүүн 14 ороной правительствануудые толгойлогшонор хабаадаа. 15-дахи гүрэн — Франциин президент В. Жискар д'Эстэнэй дурсагдагша сессидэ хабаадалсахаhаа арсаhан дээрэhээ гадаадынь хэрэгүүдэй министр тэндэ түлөөлhэн байна. Гадна США-гай президентын тушаалда байhан Дж. Фордын Европо ерэhэн түрүүшын ушар болоно. Тиихэдэ НАТО-гай бүлэгэйхидэй үндэр тушаалтадай уулзалга сагайнгаа талаар өөрын онсо шэнжэтэй. Америкын гадаадын политика Зүүн-Урда Азида хэды дахин урагшагүйдэhэн байха юм.

Ямар ушарhаа энэ сессидэ үндэр тушаалтадай хабаадалга хэрэгтэй болооб гэхэдэ, НАТО-гай гэшүүн гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаануудhаа сэрэгэй тус бүлэгэй «байрын hуури гантажа, тэрэниие заhабарилха» хэрэг гараа. Хэр ехээр хахарhан, муудаhыень сессиин хүдэлмэри элирхэйлэн харуулба.

Холбоото Штадууд Индохитадта хэхэ юумэгүй болоошье hаа, Европын хэрэгүүдтэ мүнөө анхарал ехээр хандуулха, капиталис оронуудай дунда толгойлогшо байха үүргэhээ үшөө арсахагүй байhанаа Америкын делегаци эли тодоор ойлгуулаа. Сесси дээрэшье, мүн НАТО-гай обороно түсэблэдэг комитедэй Брюссельдэ болоhон заседани дээрэ США сэрэгэй гаргашануудые саашадань улам ехэ болгохо талаар нүгөөдэ гүрэнүүдтээ сэхэ баалалта хэhэн байха юм.

Энэ баалалтань Баруун Европын оронуудта улам үргэнөөр буруушаагдана. Юуб гэхэдэ, эдэ оронууд баруун гүрэнүүдтэхи мүнөөнэй экономическа кризисые, тэрэшэлэн уласхоорондын шахардуу байдалые саашадань hуларуулха, Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо тогтоохо талаар зүблөөе түргөөр, амжалтатайгаар түгэсхэхэ эрилтэ табижа байhан үргэн олониитын хараа бодолые анхаралда абангүй байха ёhогүй. Сессидэ хабаадаhан хэдэн гүрэнэй түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт Советскэ Союзай зүгhөө сэрэгэй аюул тохёолдуулагдажа болохо гэhэн үндэhэ баримтагүй ойлгомжодо этигэхэгүй байhан тухайгаа мэдүүлээд, экономическа байдалай бодото бэрхэшээлнүүдтэй тэмсэл ябуулхые уряалаа.

Кипр дээрэhээ Греци Турци хоёрой арсалдалгаар, Португалидахи демократическа хубилалтануудай хүгжэлтөөр тэнсүүриеэ алдаhан «НАТО-гай урда флангын заhабари» тухай асуудалые зүбшэлгэ тиимэ хүнгэн хэрэг бэшэ байба.

Фашизмын дарлалтаhаа сүлөөрhэн Португалитай hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөн баруун гүрэнүүдтэ улам үргэдэнэ. Эдэ гүрэнүүд нюуса далдалгүйгөөр Португалида баалалта хэхэ политикые дэмжэхэеэ огто яаранагүй. Ибериин хахад арал дээрэ НАТО-гай нүлөөгэй hуладаhан ябадалые хүсэлдүүлхэ зорилгоор Испаниие НАТО-гай тэргэдэ шаттагалха гэhэн США-гай hэдэлгые ФРГ-гэй, Англиин, Даниин, Норвегиин ба Нидерландын түлөөлэгшэд эрид шууд буруушааhан байха юм.

НАТО-гай политическэ зорилгонуудай бүридэлгэдэ урдынхи мэтэ сэрэгэй промышленна комплекс шиидхэхы нүлөөтэй гэжэ Брюссельдэ болоhон сесси үшөө дахин гэршэлэн харуулба. Гэхэтэй хамта «хүйтэн дайнай» хуушанай уг зорилгодо түшэглэдэг НАТО-гай холын хараа шугам мүнөө сагай шэнэ эрхэ байдалда таарахаяа болижо, шахардуу шанга байдалые hуларуулха хүдэлөөнтэй хёмороотой боложо байhанииень дурсагдагша сесси эли тодоор харуулба. Шахардуу байдалые hуларуулхын түлөө хүдэлөөн хадаа Европын, мүн бүхы дэлхэйн арадуудай ажаhуудалай ашатуhын хэрэгтэ харюусана.

ТЭМСЭЛ ЗОГСООГДОНОГҮЙ

Хариин гүрэнүүдэй дарлалтаhаа сүлөөлэгдэhэн оронуудай экономическа ба политическэ байдалдахи гол асуудалнуудай шиидхэбэри мэдэлдээ абаад байхые оролдон, империализмын эгээл муухай, харатай онол аргануудые хэрэглэдэг байhаниие Африкын урда зүгтэ боложо байhан hанаа зобоомо үйлэ хэрэгүүд гэршэлэн харуулна. Тэрэ аргануудынь — хорото зорилготой үгэсөөн, буу зэбсэгэй хүсөөр эзэрхэлгэ, хорото ябуулга.

Империализм Португалиин колони байhан Анголодо онсо оролдолго гаргана. Анголо байгаалиингаа баялигай талаар Африкада ЮАР-ай hүүлээр хоёрдохи hуури эзэлдэг юм. Ноябриин 11-дэ бэеэ даанхай байдалтай болохо энэ орондо Анголо-американ компани, Америкын «Галф ойл» гэжэ нефтяной компани, Баруун Германиин «Компания Минейра де лобиту» гэхэ мэтын тон томо монополинууд үнинэй hууриржанхай. Эдэ монополинууд эндэхи алмазай, алтанай, мүнгэнэй, зэдэй, фосфадай айхабтар баян уурхайнуудые ашаглан, үзэгдөөгүй ехэ олзо доход абажа байдаг.

Орониень колониальна журамhаа гаргахагүйе, бэеэ даанхай байдалда орожо, хүгжэлтын замаар дабшаха арга Анголодо олгохогүйе империалистнуудай оролдожо байhаниие тэндэхи дотоодын ба гадаадын байдалай хёмороон харуулна. Харата зорилгонуудаа бэелүүлхын тула эндэхи хархис хүсэнүүд саг зуурын правительствада ороhон сүлөөрүүлгын гурбан хүдэлөөнэй хоорондо арсалдаа гаргахые, үндэhэ яhанай бүлэгүүдые эбгүй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ Анголын арадай туйлаhан амжалтануудые хүндэгүй болгохые оролдоно. Арад зонойнь дунда түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй нүлөөгэй ургаха тума ноябрьда бодото арадай правительство засагай хүтэлбэридэ ерэжэ, хариин монополинуудай дээрмэдэлгые усадхаха байhанhаа хархис хүсэнүүд ехээр айна гээд «Африк-Ази» гэжэ журнал тэмдэглээ hэн. Эгээл иимэ программа бэелүүлхын тула Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй дайшалхы революционно-демократическа парти (МПЛА) оролдоно. 1961 онhоо хойшо Анголын арадай колониализмда эсэргүү тэмсэлые толгойлhон энэ партида империалистнууд гол сохилтоёо зорюулна. Тиигэхэ зуураа нютагай хүн зоной дунда тагнуулшадые табина, хорото ябуулгануудые эмхидхэнэ.

Тодорхойлон хэлэбэл, империалис хархисууд нефтеэр баян Кабиндын районииие Анголоhоо таhалхые hэдэхэдээ, амяарлахые оролдодог «Анквала Кабиндые сүлөөлгын фронтдо» түшэглэнэ. Тус «фронтын» хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Чиуфу гэгшын туhаламжаар МПЛА-гай отрядуудта эсэргүү зэбсэгтэ тулалдаан эмхидхэгдэжэ, мянгаhаа дээшэ хүн алуулhан байха юм. Колониализмда эсэргүү тэмсэлэй жэлнүүдтэ энэ хархис организаци оронойнь хилын саана Америкын сэрэгэй тэдхэмжэ дээрэ, хитад инструкторнуудай хиналта доро байhан.

Анголын арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ эсэргүү хорото ябуулгануудые буруушааха зуураа, Африкын, бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй олониитэ эндэхи түрүү хүсэнүүдэй энэ бэрхэшээл ехэтэй тэмсэлдээ амжалта туйлаха байhандань найдана.

БОДОТО БАЙДАЛЫЕ МЭДЭРХЭ ДУРАГҮЙ

НАТО-гай Соведэй сессиин Брюссельдэ зарлагдахаhаа урид США, Англи, Франци, ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй уулзалта Парижда болобо. Энэ уулзалгада хабаадагшад баруун оронуудай пропагандын зарим органуудай дэмжэн hүхирэлдэhэн асуудал тушаа мэдүүлгэ хэhэн байна. «Берлинэй асуудал» гэдэг тушаа дахяад шууяа татажа, Европодохи шахардуу байдалые hуларуулха замда бэрхэшээл тохёолдуулхын тула Баруун Германиин баруунай тала баримталдаг хэблэл, илангаяа Шпрингерэй газетэнүүд шууяа үүсхэhэн байна.

Энэ шууяата компани юун дээрэhээ үүсхэлдээб гэхэдэ, дүрбэн министрэй хэhэн мэдүүлгэ соо дүрбэн гүрэнөөр баталагдаhан «Бүхы Берлинэй» статус тушаа хэлэгдэнэ. Зүгөөр энээн тушаа үе үе болоод лэ баруунай гурбан гүрэнэй түлөөлэгшэдөөр дахяад лэ дурдагдадаг юм. Бодото дээрээ энэ асуудал «хүйтэн дайнай» үлэгдэл байhан тула Европын бодото байдалда ямаршье нүлөө үзүүлжэ шадахагүй байhаниинь мэдээжэ.

Үнэн дээрээ дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэhэнэй hүүлдэ Берлин союзнигуудай эзэмдэлгын сэрэгүүдэй байрлаха газар байhан тула дүрбэн гүрэнүүдэй хамтын хүтэлбэритэй байха гэжэ тогтоогдоhон. Гэбэшье баруун гүрэнүүд өөhэдөө 1948 ондо Берлиниие хубаагаад, городой хамтын хүтэлбэрилгын гуримые усадхаhан байна. Тэрэ гэhээр «Бүхы Берлинэй» дүрбэн талын статус тухай тезис өөрынгөө удха шанарые гээжэ, хархис хүсэнүүдэй ГДР тушаа үhөө нэхэлгэдэнь хэрэглэгдэдэг хооhон хэрэг болоhон.

hүүлэй жэлнүүдтэ баталагдаhан хэдэн олон договор ба хэлсээнүүд Европодохи политическэ бодото байдалhаа эшэ үндэhэтэй. ГДР дэлхэйн бүхы шахуу гүрэнүүдээр мэдэрэгдэнхэй. Иимэ эрхэ байдалда тэрэ тезисэй хэндэшье хэрэггүй болоhон мэдээжэ бшуу. Бодото дээрээ Берлин — бэеэ даанхай гүрэн — Германиин Демократическа Республикын ниислэл хото мүн. Нүгөө талаhаа Баруун Берлин гурбан жэлэй саана СССР, США, Англи ба Францяар баталагдаhан уласхоорондын тусхай статустай город. Энээнэй hүүлээр «Бүхы Берлинэй» дүрбэн талын статус тушаа хэлэхэ болоо hаа, hүүлшын хэлсээе буруу тайлбарилhан, «сэлмэг үдэрые hүүдэртэй болгохые» оролдоhон хэрэг болохо бшуу.

Дээрэ хэлэгдэhэн «Бүхы Берлинэй дүрбэн талын статус тухай» мэдүүлгэ тушаа тэмдэглэхэ зуураа, баруунай гурбан гүрэнэй министрнүүдтэй хамта ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Геншер гэгшын гараа табилсаhаниие орхижо болохогүй. Ушар иимэhээ Баруун Германи Баруун Берлинэй статуста, илангаяа ГДР-эй ниислэл хотодо хабаарха ямаршье эрхэгүй, эрхэтэй байха ёhогүй.

Ю. ЛОПАТИН,
Ю. ФЕДУТИНОВ,
В. СЕРОВ.
(ТАСС).

ЭДИР АРМЕЕЦҮҮДЭЙ ТАНГАРИГ

ХҮХЭ НОГООН ой модоор бүрхөөгдэhэн гоё hайхан байгаалитай пионернүүдэй «Дружба» гэжэ лагериин (Загарайн аймаг) ойрон тойрондо сэрэгэй-спортивна «Зарница» гэжэ нааданай түгэсхэлэй мүрысөөн табан үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Энэ наадан Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаа. Республикымнай хорёод аймагай hургуулинуудай 500 гаран түлөөлэгшэ хабаадалсаа. Жагсаалаар ябалга, мэргэн буудалга, ГО болон ГТО-гой нормо тушаалга гэхэ мэтэ спортын 11 зүйлөөр мүрысөөн үнгэргэгдэhэн байна.

Орёо шанга тулалдаанай «дабаан» дабагдажа, табадахи үдэртөө мүрысөөнэй дүн согсологдобо, эрхимүүд шалгаржа гараба. Улаан-Үдын Железнодорожно районой 40-дэхи hургуулиин 8-дахи классай hурагшад илажа, нэгэдэхи hуури эзэлээ. Тус hургуулиин эдир армеецүүд тухай эндэ тусгаар тэмдэглэмээр. 1971 ондо «Зарница» нааданда хабаадалсахадаа, тэдэнэр республика доторoo түрүү hуурида гаража, суута Брест хото айлшалха золтой байhан юм. Тиихэдэ 1973 ондо баhал эрхимлэжэ, 40-дэхи hургуулиин эдир армеецүүд «Орленок» гэжэ лагерьта үнгэргэгдэhэн «Зарница» нааданай Бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадалсаа. Эндэ тэдэнэр Союз соо шангай гурбадахи hуури эзэлжэ, СССР-эй Гэгээрэлэй министерствын Хүндэтэ шанда хүртэhэн байха юм. Мүнөө тэдэнэр дахинаа республика дотороо түрүүлжэ, герой-город Ленинградта үнгэргэгдэхэ «Зарница» нааданай Бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадалсаха болобо.

Улаан-Үдын Октябрьска районой 12-дохи hургуулиин hурагшад хоёрдохи, Советскэ районой 2-дохи интернат hургуулиин эдиршүүл гурбадахи hууринуудые эзэлээ. Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй интернат hургуулиин эдир армеецүүд, Хойто-Байгалай аймагай Нижнеангарскын hурагшад хүдөөгэй hургуулинуудай түлөөлэгшэдэй дундаhаа шалгаржа, яhала hайн бэлэдхэлтэй байhанаа харуулба.

Үнгэрэгшэ субботын үдэр «Зарница» гэжэ сэрэгэй-спортивна нааданай түгэсхэл соносхоhон парад Соведүүдэй талмай дээрэ болобо. Сэрэгэй түхэлэй хубсаhа үмдэhэн эдир армеецүүд отряд отрядаараа бүлэг болон хубааржа, жагсаалаар тоб байса алхалалдан, талмай дээрэ гаража ерээд, трибунын үмэнэ зогсоно. Дайшалхы болон пионерэй тугуудые намилзуулhан тусхай отряд жагсаалай баруун талада зогсоно.

Сэрэгэй оркестр пионерэй, эдир армеецүүдэй дуунуудые гүйсэдхэнэ. «Зарница» нааданай штабай гэшүүдэй, айлшадай трибуна дээрэ гаража ерэхэдэ, штабай начальнигай захиралта зэдэлнэ:

— Отрядууд! Зэргэеэ ологты! Сэхэ зогсогты!

Отряд бүхэнэй командирнууд штабай начальнигай урда жагсаалаар гэшхэлэлдэн ерэжэ, сэхэ зогсонод. «Зарница» нааданда илажа, нэгэдэхи hуури эзэлhэн 40-дэхи hургуулиин отрядай командир Володя Чебунин бүгэдэнэй үмэнэhөө рапорт үгэнэ:

— Нүхэр штабай начальник! Эдир армеецүүдэй отрядууд «Зарница» наада хаалгын парадта хабаадалсахаар бэлэн!

Туг асарагдана. «Зарница» гэжэ сэрэгэй-спортивна наада хүтэлбэрилhэн командалагша: «Нүхэд, эдир армеецүүд, амар мэндэ!» — гээд hурагшадые амаршална.

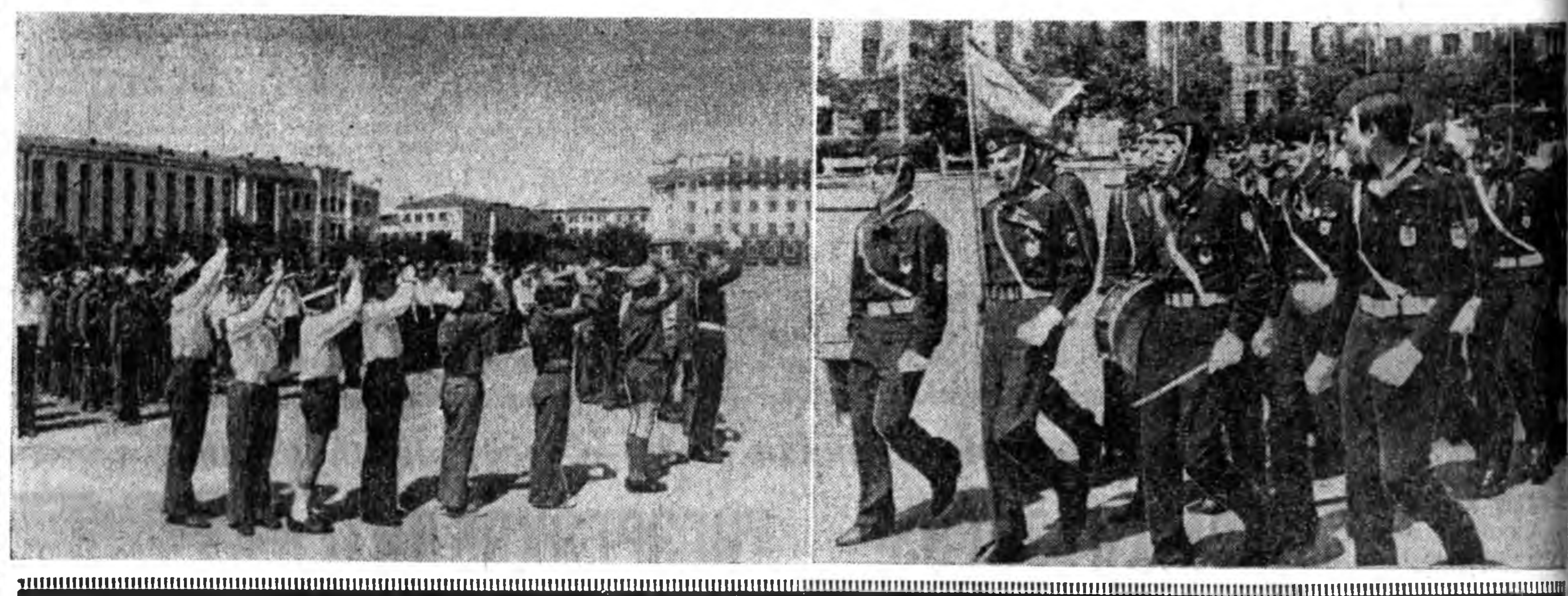
— Амар мэндэ! — гэhэн харюугай амаршалга талмай дээгүүр зэдэлшэнэ.

Эдэ бүгэдые хаража байхада, Эсэгэ ороноо хамгаалхаар хэзээдэ бэлэн эдиршүүл урган хүмүүжэжэ байгаа юм байна гэhэн бодол ээдлүүдгүй hанаанда ороодхино.

Комсомолой обкомой секретарь П. П. Ефимов, Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министр С. С. Дмитриев болон бусад эдир армеецүүдые халуунаар амаршалаад, саашадаа амжалта туйлахыень хүсэбэ. Баунтын аймагай түлөөлэгшэ Юрий Евсюнин харюугай үгэ хэлэжэ, Эхэ орондоо дуратай хүнүүд боложо хүмүүжэхэбди гэжэ бүгэдын зүгhөө шахаа тангаригаа үгөө.

Парадай түгэсхэлдэ түрүү hуури эзэлhэн отрядуудта ВЛКСМ-эй обкомой болон республикын Гэгээрэлэй министерствын дурасхаалай кубогууд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ «Зарница» нааданай түгэсхэл.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Хилын саанаhаа

• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын, Люксембургын агууехэ герцог Жанай албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байhантайнь дашарамдуулан, Москвада байhан Люксембургын правительствын түрүүлэгшэ, гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Торнтой Кремль соо уулзажа, хөөрэлдэhэн тухайнь хэблэл мэдээсэнэ.

Люксембургын айлшадай хүндэлэлдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын хэhэн сайлалга тухай, совет-люксембургын документнүүд — соёлой харилсаа холбооной программада, научно-техническэ харилсаан тухай хэлсээндэ гар табигдаhан тухай мэдээсэлнүүдые газетэнүүд толилно.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» оронойнгоо саашадаа хабаадаха тухай асуудалаар ниитэ-национальна референдумэй Англида үнгэргэгдэhэнэй дүнгүүдые хэблэл үргэнөөр түнхаглана.

Баруунай зарим оронуудай хархис тушаалтадай хорото муухай ябуулгануудые хээшье hаань, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөн амжалтатайгаар үнгэржэ байна гээд ГДР-эй «Берлинер цайтунг» газетэ бэшэнэ. hүүлэй үедэ Женевэдэ боложо байhан энэ зүблөөнэй хоёрдохи шатада хабаадагшад түгэсхэлэй документнүүдые тодорхойлолгодо ехэ амжалта туйлаhан байна.

Союзна республикануудай Верховно Соведүүдые, нютагай Соведүүдые hунгаха hунгуулиин кампании Советскэ Союзда үргэлжэлжэ байhан тухай, Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Николаева-Терешковагай албанай хэрэгээр Португалида ерээд байhан тухай, Урда Вьетнамдахи экономическа байдалай hайжаржа байhан тухай газетэнүүд мэдээсэнэ.

(ТАСС).

БОНН

СССР-эй ба ФРГ-гэй ХООРОНДЫН ПАРЛАМЕНТСКА ХОЛБООНУУД

ТАСС

СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондын парламентска холбоонуудые саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэтэй дашарамдуулан, ФРГ-тэй парламентска холбоонуудые тогтоодог СССР-эй Парламентска бүлэгэй секциин түрүүлэгшэ Л. М. Замятин албанай хэрэгээр Бонндо ерэбэ. Тэрэ бундестагай түрүүлэгшэ А. Ренгертэй уулзаhан, бундестагтахи бүлэглэлнүүдэй түрүүлэгшэнэр Г. Венертэй (СДПГ), К. Карстенстай (ХДС/ХСС), СвДП-гэй бүлэглэлэй түрүүлэгшын орлогшо В. Кирсттэй, Советскэ Союзтай парламентска холбоонуудые тогтоодог ФРГ-гэй бундестагай бүлэгэй түрүүлэгшэ В. Мертестэй уулзажа хөөрэлдэhэн байна.

СССР-hээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаа.

ВАШИНГТОН

Хьюстондэ пресс-конференци болобо

ТАСС

Совет-американ замбуулинай хамтын ниидэлгэдэ бэлдэлгэ хэлгэдэ зорюулагдажа, астронавтнууд Т. Стаффордын, В. Брандтын, Д. Слейтонэй пресс-конференци замбуулинай жолоодогдодог онгосонуудай Хьюстондэхи американ түбтэ болобо.

Бригадна генерал Т. Стаффорд пресс-конференци нээхэдээ, ниидэлгэдэ бэлэн болоод, «Союз» болон «Аппалоной» замбуулинай дайдада уулзахыень тэсэжэ ядан хүлеэжэ байнабди гээд мэдээсэжэ шадахабди гэбэ. Замбуулинай дайдые шэнжэлэлгэдэ хоёр ороной хоорондохи харилсаае үргэдхэхэ, хамтынгаа хүсэлэл оролдолгоор эрдэм, техникын орёо бэрхэшээлтэй асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ болоно гэжэ бүхы дэлхэйн арадуудта элирхэйлэн харуулха гээшэ ниидэлгын гол зорилго болоно.

Замбуулинай дайдые аша үрэ ехэтэйгээр шэнжэлхэ хэрэгтэ зам нээхэ туршалга шухала удха шанартай байна гэжэ астронавт В. Брандт тэмдэглээ.

Ниидэлгэдэ бэлдэлгэ хэхэеэ Советскэ Союзда ошоходомнай, намайе, мүн американ бусад космонавтнуудые хүндэмүүшэ халуунаар угтаа hэн гэжэ Д. Слейтон хэлэбэ.

ЛИССАБОН

ШУХАЛА УДХА ШАНАРТАЙ ХЭРЭГ

ТАСС

Португалиин ба Советскэ Союзай хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоолго апрелиин 25-най Португалиин революциин туйлалтануудай нэгэниинь болоно. Энэнь манай орондо шухала удха шанартай хэрэг болоно гэжэ Революционно Соведэй гэшүүн, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй үндэhэ hуури табилсагшадай ба элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай нэгэн Васку Лоренсу ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Дипломатическа харилсаанай тогтоогдоhонhоо хойшо түрүүшын жэлэй ой июниин 9-дэ гүйсэбэ.

Үнгэрhэн жэл соо Португалиин, Советскэ Союзай хоорондохи харилсаан hайжарhан байна гээд Васку Лоренсу хэлээ. Советскэ Союз Португалида айхабтар ехэ туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлнэ.

Уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулхын түлөө Европын бүхы арадуудай, илангаяа совет арадай хэhэн эршэтэ тэмсэлэй, ашаар нэгэ нэгэндээ зүрюу харша бүлэглэлнүүд Европодо үгы хэгдэжэ, энэ түбиин бүхы оронуудай хоорондохи политическэ, худалдаа наймаанай, соёлой харилсаае хүгжөөлгэдэ таарамжатай шэнэ байдал тогтоогдохо байха гэжэ Васку Лоренсу үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлбэ.

ЛОНДОН

Референдумэй дүнгүүд

ТАСС

Англи «юрэнхы дэлгүүрэй» гэшүүн байха гээшэ гү, али энэ экономическа бүлэглэлhөө гараха юм гү гэжэ шиидхэхэ уялгатай ниитэ-национальна референдумэй даб дээрэхи дүнгүүд эли болобо. Баримта мэдээнүүдэй ёhoор, 68 округой 65-ниинь, hунгагшадай 16,5 миллион хүниинь (67,4 процентнь) оронойнгоо «юрэнхы дэлгүүртэ» үлэхын түлөө дуугаа үгөө. Тиихэдэ 7,9 миллион хүн (32,6 процентнь) буруушааhан байна. Ингэжэ Англи «юрэнхы дэлгүүртэ» үлэбэ.

БЕРЛИН

СЕПГ-гэй IX СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ТАСС

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой дурадхаhанай ёhoор 1976 оной майн 18-hаа 22 болотор Берлиндэ болохо Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин IX съезд ГДР-эй хүгжэлтэдэ ехэ удха шанартай байха юм гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер СЕПГ-гэй ЦК-гай эндэ болоhон пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

СЕПГ-гэй VIII съезд дээрэ hайшаагдан абтаhан политика ГДР-эй хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай үндэhэн аша туhые бэелүүлгэдэ шэнэ ехэ амжалтануудые асараа гээд тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Советскэ Союзтай хани барисаамнай, аха дүү ёhоной харилсаа холбоомнай улам бэхижээ. Энэ хадаа манай ороной мүнөөнэй ба ерээдүйн байдалай хэлбэришэгүй эшэ үндэhэн болоно.

ХҮХЮУТЭЙ, ЗУГААТАЙШЬЕ

Улаан-Үдын Терешковагай нэрэмжэтэ үйлсэдэ «Теремок» гэжэ сад-ясли бии юм. Эндэ 419 багашуул хүмүүждэг. Сад-ясliин хашаа соо ороходо, үхибүүдэй хүхюу баяртай шэнгэхэн абяан таhардаггүй. Тэдэнэрые элдэб нааданхайнуудаар наадуулхаhаа гадна, хатарта, дуунда hургана. Үхибүүн бүхэн өөрын абари зантай, ямар нэгэн юумэндэ абьяастай байдаг шуу. Хүмүүжүүлэгшэ багашуулай абари зан, абьяас мэдэжэ, зүб шэглэлтэй гээр хүмүүжүүлхые оролдоно.

— Саадаймнай бүхы хүдэлмэрилэгшэд балшар заахан үхибүүдэй хоёрдохи эхэнь боложо, тэдэнэрые бүхэли үдэрэй туршада hэлижэ абадаг байhанаа hайн ойлгодог юм. Тиимэhээ үхибүүдтэ энэрхы дулаахан ханадаг, хүхюу зугаатай хүнүүд болохоор хүмүүжүүлхые оролдодог юм, — гэжэ сад-яслиие даагша Мария Антоновна Машкова хөөрэнэ.

Гоё hайханда дуратайгаар дуу хүгжэм ойлгодог байлгаха үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдадаг. Юуб гэхэдэ, хүн гээшэ балшар заахандаа юумые түргөөр ойлгодог hэргэг, бэлгэн ухаатай, hонюуша байдаг ха юм. Хүгжэм заадаг хүмүүжүүлэгшэ Эмма Ивановна Балжироной хүтэлбэри доро багашуул хүнгэн солонгоор хатаржа, ирагуу hайханаар дуулажа hурана. Үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэртэ hайханаар бэлдэжэ, хүхюу зугаатайгаар үнгэргөө hэн. Эмма Ивановна хүгжэмдэ абьяастай, hайнаар ойлгодог үхибүүдые анхарбал, түрүүшын хидтэйнь хөөрэлдэжэ, хүгжэмэй hургуулида ябуулхые дурадхадаг байна.

И. ХАЗАГАЕВ.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» июниин 4-дэ Москвада үнгэргэгдэhэн тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: хэншье зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер таагшад — 3279 түхэриг, дүрбэн номер таahан хүнүүд — 59 түхэриг, гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха байна.

«Спортлото-2»: мүн лэ нэгэшье хүн зургаан номер таабагүй. Табан номер таahан хүнүүд — 2451 түхэриг, дүрбэн номер таагшад — 40 түхэриг, гурбан номер таahан хүнүүд 3 түхэриг абаха.

Энэ тиражай шүүбэринүүд 1975 оной июниин 15-hаа июлиин 15 болотор түлэгдэхэ.

Ээлжээтэ тираж июниин 11-дэ үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Курортнуудай барилгада анхаралаа хандуулха» — түрүү бэшэг. «200-е дүрбөөр хубааха» — Ю. Коркиной фоторепортаж. hунгалта угтуулан. ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Манай хүдэлмэришэнэй гварди» — П. Кушнаревой статья. «Киловатт-час бүхэниие алмаха». А. Куклинай статья. hунгалта угтуулан.

Гурбадахи хуудаhанда. «Интернационализм — илалтын зэбсэг» гэhэн хөөрөөн. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Соёлой ба нютаг нютагай hонинууд. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.05 — «Харанхыhаа харанхы болотор» — документальна фильм. 11.15 — Н. Погодин. «Кремлевские куранты» — фильм-зүжэг. 14.05 — Ал. Иванов дуулана. 14.50—15.00 — Забhарлалга. 15.00 — «Ажалай алдар соло» — телеочерк. 15.30 — «Гэртэ хэншье үгы» (4, 5, 6-дахи серинүүд). 16.00 — «Европо: хубилжа байhан саг» (үнгэтэ). 16.45 — «Смертный враг» — уран hайханай фильм. 18.05 — Спортын hонин. 1. СССР-эй арадуудай спартакиада дээрэ. 2. Москвагай уhан дээрэ урилдаанай дүнгүүд. 19.00 — «Время». 19.30 — «Кремлевские куранты». 22.20—22.30 — Забhарлалга. 22.30 — «Европо: хубилжа байhан саг». 23.15 — Совет дуунуудай концерт (үнгэтэ). 23.45 — «Парти тухай совет поэдүүдэй шүлэгүүд». 24.00 — Л. Делиб «Коппелия» — Ленинградай академическэ оперо ба баледэй Бага театрай балет.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно hонин. 19.20 — «Совет сэрэгшэ» — киножурнал. 19.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэhэнэй ёhoор мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта бороо орохо. Баруун зүгhөө секундын 10—15 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. Байгал шадар 15—20, Улаан-Үдэ хотодо hүниндөө 8—10, үдэрынь 22—24 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-81, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04507. Заказ №